

י"ח אמר הכוזרי זה מספיק למזכרת, ובלי ספק שזה אשר זכרת בענין הנפש והשכל ואלה האמונות, אמנם הוא מועתק כמה שאתה זוכר מדברי חולתך, ואני איני מבקש כי אם מעמך ואמונתך, וכבר אמרת לי כי אתה מוזמן לחקור על זה והדומה לו, ואני סבור שאין לך מנוס מחקור בשאלת הנזרה והבחירה, מפני שהיא משאלות החכמה, אמור דעתך בזה (נ"א בה):

אמר

קול יהודה

י"ח זה מספיק לי למזכרת. וזה היה נקטו סימן י"ח בלמרו לכל חכמה ממך דבר נכשתי החכמה יהיה לי למזכרת וכו'. ובלי ספק שזה אשר זכרת וכו'. מרמזים החלמה ועד הנה. והנה זה הנוצר לו מהמשך דבריהם אשר הורו על היוסס מועתקים מדעות זולתו, וכן היה ענין שאלתו סימן א' להשמיט דברים קרובים ומבולבלים נכשתי החלמה על דרך המדברים וכו'. ואני איני מבקש וכו'. ר"ל כל המדה לבי אמנם היא לשמוע דברים נאים ויולאים מפיך משוב טעמך וחמונתך. ומה שיהי מנגלג הדברים הנלמדים נכשתי החלמה על דרך המדברים, הנה להם והם קלים צבוי בעיניך אל מה שאלתה מחדיעת דברי עמך אשר לא חזית מהכנס: וכבר אמרת לי כי אתה מוזמן לחקור וכו'. אמרס זו לא מלמדה היכן יהיה, ואולי כך הכתיבו (ואם אינו בכחויס) הלאה עמיד לכבר לו טוב פעמו בדרכים חללה, חלילה רעה ממה שהמים עליו ביומר מה, ובלבד שישלים דברו לטות לו פרוק בשאלת הנזירה והבחירה הכללה בהבטחתו סי' ב'. והנה יש לנו מזה הוראה כי בכל אלה הענינים שזכר נכשש והשכל והחלמה, היו לו שבדוח וזאת נכחות לפי עצמו וחמונתו של חכר, ואם לא עלה זכרוס על ספר, והשב המך כי עוד חזון למועד לשוב על חקירה כל אלה מסעמו של חכר וחמונתו, וקמה חקוקו וגם נבנה לדעת מה שידובר מסעמו על שאלת הנזירה והבחירה. ר"ל לדעת אם הנזירה אמת ואם הכריעות שך, שיהי שאלה יקרה הינו נכבדה ועקריה לענין של ספר שנושא הכול אשר עליו חסוב למרתו הוא טורך כשרון המשה הרצוי, כמו שכתבתי בהקדמה. ולולא כי נבאוח הווינו לנו הבחירה הפשיה לפעול ולעשות, שזו עמלו בוי מגדל חקירה שזו אלה, סודיל ופוא השועת אדם להשהדל בכשרון מעשאו. ייוד שיהי זה מכלל שאלות החכמה שהבטיחו עליהם למעלה סימן ב', בלמרו ואחר כך הנזירה וההפך וביקלת שפראה ציינו על שאלת הנזירה והבחירה כמו שביארט. וזהו עסם ולי סבור שאין לך מנוס וכו'. אך הוא שאל בזה מה שדעת המכר נוטה יהיה לא גם בדברי הקדומים שהראה עמך רחוק מהלמנהס לריווח בהס גנווג דעוה המדברים ומעתיקס איהם לא כבידל ליה, ו"ל סכמוך דעתך בזה. ואם לא תפרשו על דרך זו, שרחה שאלו זכר שאין לו כדי נחית עסם מספיק למה שאין לו מנוס מחקור על שאלה זו בפרס, שהרי מן הסעס הואו עצמו לא יהיה לו מנוס מחקור על כל שאלות החכמה, רק אם לאמר שררה בזה יהיה מן השאלות החמורות והעמוסות שנכסתי החכמה, וכדלי היא לייחד הסבור עליה יומר מכל שרר השלמות. גם הנה עשה שאלה זו הוא מעש מדעו ויכלוה ופשו ויבקר דסליק מנייס בקודמה, וקשה מאל לוונס עם צבירה החדס אלא כהיחשו. **עד** שבהי ודאה כי יתכן לומר שנכשש המלך סי' א' בלמרו שהשמיטו דברים קרובים ומבולבלים נכשתי החלמה על דרך המדברים בדרך הלחון. וכן בלמרו סימן פ"ו השמיטו בחסך כללים וכו', לא יהיה להשמיט לו בכמו אלה דברים מועתקים מהס, רק כל יישו וכל הפך כי לו ישמיט עממו וחמונתו בהס בדברים מהדשים מדעו, ובלבד שיהי בדרך הלחון. והסם זאת יהיה כלן חלונת בלמרו וכלי ספק שזו וכו' ואלו איני מבקש וכו' וכבר אמרת לי וכו', והוא מה שהבטיחו סי' ב' בלמרו וכו' כיוון שלא מול לעבור מעשות רע"ק לא חכב וכו' לכל חקרב לך ראשי דברים וכו', והשב המלך שידע לו ההכר דברים טועים ממקור הכמתו לפי שכלו ועממו, ולא ישא על שפחו דברים מועתקים מזולתו, ועפה הואיל ולא עשה זה בידו אלא השלמות שכבר דבר על הדומה על פי הדרך הקודס, הן עשה את פניו יבקש לחקור כפי עממו וחמונתו על שאלת הנזירה

אוצר נחמד

י"ח זה מספיק לי למזכרת. וזה היה נקטו סימן י"ח בלמרו לכל חכמה ממך דבר נכשתי החכמה יהיה לי למזכרת וכו'. ובלי ספק שזה אשר זכרת וכו'. מרמזים החלמה ועד הנה. והנה זה הנוצר לו מהמשך דבריהם אשר הורו על היוסס מועתקים מדעות זולתו, וכן היה ענין שאלתו סימן א' להשמיט דברים קרובים ומבולבלים נכשתי החלמה על דרך המדברים וכו'. ואני איני מבקש וכו'. ר"ל כל המדה לבי אמנם היא לשמוע דברים נאים ויולאים מפיך משוב טעמך וחמונתך. ומה שיהי מנגלג הדברים הנלמדים נכשתי החלמה על דרך המדברים, הנה להם והם קלים צבוי בעיניך אל מה שאלתה מחדיעת דברי עמך אשר לא חזית מהכנס: וכבר אמרת לי כי אתה מוזמן לחקור וכו'. אמרס זו לא מלמדה היכן יהיה, ואולי כך הכתיבו (ואם אינו בכחויס) הלאה עמיד לכבר לו טוב פעמו בדרכים חללה, חלילה רעה ממה שהמים עליו ביומר מה, ובלבד שישלים דברו לטות לו פרוק בשאלת הנזירה והבחירה הכללה בהבטחתו סי' ב'. והנה יש לנו מזה הוראה כי בכל אלה הענינים שזכר נכשש והשכל והחלמה, היו לו שבדוח וזאת נכחות לפי עצמו וחמונתו של חכר, ואם לא עלה זכרוס על ספר, והשב המך כי עוד חזון למועד לשוב על חקירה כל אלה מסעמו של חכר וחמונתו, וקמה חקוקו וגם נבנה לדעת מה שידובר מסעמו על שאלת הנזירה והבחירה. ר"ל לדעת אם הנזירה אמת ואם הכריעות שך, שיהי שאלה יקרה הינו נכבדה ועקריה לענין של ספר שנושא הכול אשר עליו חסוב למרתו הוא טורך כשרון המשה הרצוי, כמו שכתבתי בהקדמה. ולולא כי נבאוח הווינו לנו הבחירה הפשיה לפעול ולעשות, שזו עמלו בוי מגדל חקירה שזו אלה, סודיל ופוא השועת אדם להשהדל בכשרון מעשאו. ייוד שיהי זה מכלל שאלות החכמה שהבטיחו עליהם למעלה סימן ב', בלמרו ואחר כך הנזירה וההפך וביקלת שפראה ציינו על שאלת הנזירה והבחירה כמו שביארט. וזהו עסם ולי סבור שאין לך מנוס וכו'. אך הוא שאל בזה מה שדעת המכר נוטה יהיה לא גם בדברי הקדומים שהראה עמך רחוק מהלמנהס לריווח בהס גנווג דעוה המדברים ומעתיקס איהם לא כבידל ליה, ו"ל סכמוך דעתך בזה. ואם לא תפרשו על דרך זו, שרחה שאלו זכר שאין לו כדי נחית עסם מספיק למה שאין לו מנוס מחקור על שאלה זו בפרס, שהרי מן הסעס הואו עצמו לא יהיה לו מנוס מחקור על כל שאלות החכמה, רק אם לאמר שררה בזה יהיה מן השאלות החמורות והעמוסות שנכסתי החכמה, וכדלי היא לייחד הסבור עליה יומר מכל שרר השלמות. גם הנה עשה שאלה זו הוא מעש מדעו ויכלוה ופשו ויבקר דסליק מנייס בקודמה, וקשה מאל לוונס עם צבירה החדס אלא כהיחשו. **עד** שבהי ודאה כי יתכן לומר שנכשש המלך סי' א' בלמרו שהשמיטו דברים קרובים ומבולבלים נכשתי החלמה על דרך המדברים בדרך הלחון. וכן בלמרו סימן פ"ו השמיטו בחסך כללים וכו', לא יהיה להשמיט לו בכמו אלה דברים מועתקים מהס, רק כל יישו וכל הפך כי לו ישמיט עממו וחמונתו בהס בדברים מהדשים מדעו, ובלבד שיהי בדרך הלחון. והסם זאת יהיה כלן חלונת בלמרו וכלי ספק שזו וכו' ואלו איני מבקש וכו' וכבר אמרת לי וכו', והוא מה שהבטיחו סי' ב' בלמרו וכו' כיוון שלא מול לעבור מעשות רע"ק לא חכב וכו' לכל חקרב לך ראשי דברים וכו', והשב המלך שידע לו ההכר דברים טועים ממקור הכמתו לפי שכלו ועממו, ולא ישא על שפחו דברים מועתקים מזולתו, ועפה הואיל ולא עשה זה בידו אלא השלמות שכבר דבר על הדומה על פי הדרך הקודס, הן עשה את פניו יבקש לחקור כפי עממו וחמונתו על שאלת הנזירה

איבנו

כ אמר החבר איננו מכחיש טבע האפשר כי אם מתעקש חנף, יאמר מה שאיננו מאמין בו, כי אתה רואה מהודמנותו למה שהוא מקוה או ירא, מה שיוודך שהוא מאמין, כי הדבר הוא באפשר ויועיל בו הזיומן, ואילו היה מאמין כי יהיה על כל פנים, היה נמסר, ולא היה מודמן בכלל מלחמה לאויבו ולא בשבר לרעבונו, ואם יאמר כי הזיומן ההוא צריך למי שלא הזדמן, כבר הודה בסכנות אמצעיות ושבהם עמידת המתאחרות, והוא ימצא בעתיד החפץ בכלל הסכות האמצעיות, אם יודה האמת ולא יתעקש, ועתיד להודות כי ימצא עצמו מונח לו בינו ובין חצו בדברים האפשריים לו, אם ירצה יעשה ואם ירצה יניחם, ואין באמונה הזאת הוצאת

אוצר נחמד

כ איננו מכחיש טבע האפשר כי אם מתעקש וכו'.
 תשני שהנכנס לשיבץ על שאלה זו כנכנס במקום צד און דרך לעשות ימין ושמאל, שאם נשים כחכירה מקרים וסאלס נכחו לעשות מה שכלו חסן, נתן מנרעה עקרים הארץ יתכרך, וכמאמר הגיבול (הבקוקף א') לתת מראשי און ועמל מביט הפרים כנלע רעע דריוק ממנו. ואם נלמך שכלל בנחשן א' ומאלו נכסה כל מעשי האדם, א"כ איוס נות נכסל לגמול ועונש והזכירה איה מקום מנוחה. עד שרכים נעו לעשות הגורים עוקר וככל יוד א', ונדחקו ליבש דרכי הכורס בגמול ועונש, וכנזכר במזמור י"ד מ'ח"ג בניאור סיגמול שפין איוב ורעיו, ע"כ היתה המכר ליוכד מוכד שאין מי שיכחיש טבע האפשר רק מתעקש חנף, ר"ל שדולף טבע האפשר קיים ויזין הקב"ה משנה הטבע רק במקום נס, ואם ד"מ רשע אין הומם נשך דריוק ממנו מאשי שחוק ממנו, און כפי מיכס ידו או לוקח נשכו, רק במקום צורך גדול, דכיוו נלמך זה שכנעוד וזה לנס, וכן בכל מעשי האדם עונש מה שזכחו לעשות, ולא יאמר זה כי אם מתעקש הוולס להחפץ סדס כפני בני אדם שיאמר מה שאינו מאמין: כי אחת רואה וכו'. זה החוקף עלמו תראה און הוא נתון לנמן לו ענינים לדרוף אחר סדכרכס אשר הוא חושק נסס: יהיה נבמסר. בגזירה א', ולמה לו ללכין כלי מלחמה לאויבו, הלא אם חסן א' נדיים לו הוא ילחם לו, וכאלם לא שוף טשועת כלי מלחמה וחסן א' קשט ישכר וקפץ מניה, וכן למס לו ללכין שבר לאוכל, התקיר יד א' לכשציע נשכו נלתי מאלכ: ואם יאמר כי הזיומן צריך למי שלא הזדמן. כלומר שגם ההודמנות סווא בגזירה א' וס' סיעע איוס שיודמנ, שאם חיש מוזדמן סווא מנעט טבעע וקב"ה מניה טבע האפשר על סווא א"כ הודס כסכות אלמעיות: ושבהם עמידת המתאחרות. סדכרכס הוולסם אחר לו סלעול תלויים כסכות אלמעיות: כי ימצא עצמו מונח לו וכו'. ר"ל שאם ישג סחלו בעקיד יראה כי מידו סיהס לו וזהו בעבור שהכחל כסכות אלמעיות שיהי אפשר לו לקיימם אלו לעונש, ויהי הכניס: ואין באמונה זאת וכו'. ר"ל אין למתחבר שיאמר שזס סדכר סונס

קול יהודה

בגזירה והנחירה, שהיא נכדה שפארם משלוח החכמה אשר הניב לו סימן ב' להקור על עינים. וז"ל ואם כבוד שאין לך מטע וכו':
כ טבע האפשר. שיכול האדם לעשות כל אחד מעשי הספכים בזולת מכירה: כי אתה רואה וכו'. והכיוון יוכיח שאין לו הכרה במעשיו, כסולל ומכנעו הוא משערך להשכלל בדברים, מה שלל היה כן אם היה המרעיות שקר, הלא ודאי לו משפך הכחירה, ואם לא אשוא היה אומר כהה אכתי כולך למות בגזירה עירוב ולמה זה לו בחירה כלי מלחמה וכר ולהס ומזון להגיל ממה נכפי ולהוסיף כרעס: מהודמנותו למה שהוא מקוה או ירא. לדרוף ולהשיג את הנלוות אשר יקוהו ולהותם ככלתי נלוות שאמר הוא יכח מטניו, נקשר עם אמרו כי אתה רואה וכו', ומלמד שהיה סדר החומים קודם לכן רחיה נלחם על יסומו מלמין כלפסרות משערו: ולא בשבר לרעבונו. מלשון שבר רעבון כניסיה: ואם יאמר כי הזיומן וכו'. הכוונה שהכל בגזירה כן הזיומן ההוא אשר יזדמן אדם לנצור אוכל לנצור רעבון ולהסאלור סוול למלחמה כנגד האויב, הנה הוא ערבו למי שלא הוסיף לה זיומן המיוצע ההוא, שגם הוא מלחם האלהים המכריח אותו להזדמן בזיומן ההוא, למען יהיה מוכן אל ההלכה מן האויב ואל שבר רעבונו, כי זולת הזיומן ההוא לא יהיה מוכן לך, והאלהים עשה שיעלם לרבו כלמעיות הכנהה היא כמזכרה, ואין מקום לנחירה כלל: כבר הודה וכו'. הנה זה נפל במה שזכר ממנו כי כל השקדלותיו כעמול בחירה של אדם לא היה כי אם להלוח כל המעשים כנזכר ית' נלחתי הוליס דכר מדינו וגזירתו, והנה זה לא נתקיים בידו במה שאמר כי הזיומן סהוא צריך למי שלא הזדמן כאמור, שכרי לא נמלט מהנחם כמות אלמעיות אשר כהס עיודה המתאחרות, ר"ל שלא יושלם וזלמס מלועות הדכרכס המסובבים, והנה לא הרווח האומה להעמיד הנחהו בגזירה האלהים: והוא ימצא בעתיד וכו'. ר"ל כי דין שזה הוא אלוו להודות בכחיהם האמתיים, כמו שהזכיר להודות שאמר כסכות האלמעיות כי גם הוא מכללם, ומס לי זס מס לי זס, וז"ל והוא ינלח כעמיד וכו'. ר"ל כי במה שעתיד להסככר כדון ימלא שהספך הכחיריי הוא ככלל הסכות האמצעיות אם יודה האמת וכו'. וכל האדם כוס כעמוד כחלוקתו המתהלה ואומר כי כל הידיעות מיוחסות וכו' עד אמרו כי הלהך או אהדכר איוס עמרים כי אם כסכות האלמעיות ומכללם, אך החוקק שבהם שחכרו כזריווח והשדלה, או נעלה ובעבור, ע"כ: ועתיד להודות וכו'. וכל בנה שימכר אה"כ הוא עמיד ומזון להודות כי ימצא עצמו מונח לו כרסונו ציט לנין חסלו, און שזס דכר מסכיך צימיהס לממע טעולמו ההפסיה כדכרכס כלפסרייס וכו': ואין באמונה

הזאת
 סהוא צריך למי שלא הזדמן כאמור, שכרי לא נמלט מהנחם כמות אלמעיות אשר כהס עיודה המתאחרות, ר"ל שלא יושלם וזלמס מלועות הדכרכס המסובבים, והנה לא הרווח האומה להעמיד הנחהו בגזירה האלהים: והוא ימצא בעתיד וכו'. ר"ל כי דין שזה הוא אלוו להודות בכחיהם האמתיים, כמו שהזכיר להודות שאמר כסכות האלמעיות כי גם הוא מכללם, ומס לי זס מס לי זס, וז"ל והוא ינלח כעמיד וכו'. ר"ל כי במה שעתיד להסככר כדון ימלא שהספך הכחיריי הוא ככלל הסכות האמצעיות אם יודה האמת וכו'. וכל האדם כוס כעמוד כחלוקתו המתהלה ואומר כי כל הידיעות מיוחסות וכו' עד אמרו כי הלהך או אהדכר איוס עמרים כי אם כסכות האלמעיות ומכללם, אך החוקק שבהם שחכרו כזריווח והשדלה, או נעלה ובעבור, ע"כ: ועתיד להודות וכו'. וכל בנה שימכר אה"כ הוא עמיד ומזון להודות כי ימצא עצמו מונח לו כרסונו ציט לנין חסלו, און שזס דכר מסכיך צימיהס לממע טעולמו ההפסיה כדכרכס כלפסרייס וכו': ואין באמונה הזאת

הוצאת דבר מדין האלהים, אך הכל שב אליו על פנים מתחלפים, כאשר אמר: ואומר כי כל "היריעות (כ"א העלולים) מיוחסות אל העלה הראשונה על שני דרכים, אם על הכונה הראשונה, אם על דרך ההשתלשלות ודמיון. הדרך הראשון הסדור וההרכבה הנראים בחי ובצמח ובגלגלים, אשר לא יתכן למשכיל המשתכל שייחסו אל המקרה, אך אל כונת עושה חכם, ישים כל דבר במקומו דיתן לו חלקו. ודמיון השני שרפת האש הזאת על הדמיון לקורה הזאת, כי האש גוף דק הם פועל, והקורה גוף "מתלחלה (כ"א מתלחלה) נפעל, ומדרך הדק הפועל שיעשה בנפעלו, והחם היבש שיהםם ויכלה להיות הנפעל עד שיתפרדו חלקיו. וסבות הפעלים האלה וההפעליות האלה כאשר תבקשם ימנע ממך השגתם, ואפשר שתמצא סבות סבותם עד שתגיע אל "הפליכים (כ"א הגלגלים) ואחר כך אל עלות "הפליכים (כ"א הגלגלים) ואחר כן אל העלה הראשונה, ובאמת אמר האומר כי הכל בנזירת הבורא, ובאמת אמר האחר בכהירות ובמקרים בלתי שיוציא מאומה סודברים ההם מנזירת האלהים. ואם תקצר תקרב מציאות זה בחלוקה הזאת, המעשים

אוצר נבחר

קול יהודה

הזאת וכו'. גם זה יתבאר כמה שינוי כי אין צהנה הכנות האמנותיות והבחינה מכללם האלף דבר מדין האלהים, כי הם הכל עשה יפה בעתו, ומלך זה אין להרחיק עיניה ממאונמו: כל היריעות וכו'. ו"ה הפעולה כי אמנם ידועו ויבדק היו הפועל אולם בזולה כלי. והטעם השני יגלה זו צמחו כל העוליים וכו'. ודמיון הדרך הראשון הסדור וכו'. כבר צר במקומה כי לו יבדק לבדו נהגו עליהם הצורה של שום אמצעי שהשפעתם על החמרים המוכנים, וכי הכוכבים והיכודות אין פעולתם רק להכין ולהזמין החמרים אל מול קבלת הצורות ההם. ומכלל המקומות המיוחדים אל הוראה כונה זו, הוא אמרו בראשון כיתן ע"ה אלל יש ליסודות וכו' אלל הניזר וכו', וכמו כי בפקה הזאת בהקדמה השנית והשלישית: ובחי ובצמח. לא הזכיר הדומם, למה הזכיר בלשני סמוך ל"ה צמחו אשר היא רחיה להם מהיים ואמחים, ולאמלה סי' י' צמחו ולקחם דעה במולתם וכו': שייחברו אל המקרה. כלל היה צמחו מקרה, לא אשר אינו צמחו ראשונה מאתו יבדק. אמנם אחרי כן יפרס חלוקה ויסדרה בצמח, וצמחו ואם הורא מקרב מילוחה אמר בחלוקה הורא וכו': וסבות הפעלים וכו'. אמר הפעלים בנחיתה הפועלים כאלל הטורפת, ואמר הפעליות בנחיתה הפעלים כקורה השרפת, והורא ציה שגם המקרים אפשר להפעל עינים אל סבה, וכדכך מה שכתב הרמב"ם בספר מלחמותיו מאמר ב' אמר ומסודרים המגדמים השמימיים וכו': אל

פנים אמונתו כ"ס: אך הכל שב אליו. על כל פנים הכל קצור כהנן אללי בלואנים שמים, וכמו שנתאר ואלך: ואומר כי כל העוליים. קן כנירבה הנמוט, ר"ל כל המסוכנים המיוחסים: מיוחסות. ר"ל שגשם ושיקר התלחם מעלה הראשונה, ר"ל מה"י: ישים כל דבר במקומו. הכל יוכל על כור אחד על מה שטעניע אותם בטורף כלו שום שני, ומורה הנחמה גדל זמנה אשר כדמותו, וכן החיים והדמם מולידים כללםם וכדמותם ויזמן לכל אחד ואחד מן היסודות כדי להכין לו, וכן בגלגלים מהטעמים של סדר אחד: כי האש גוף דק. ר"ל סיוהר דק שכל העוליים: והקורה גוף מורחלת. ר"ל מנירבה כוונתה, הוא מלמן חלולים חלולים בלשון בנמרה, ר"ל שטען מלא נקיים נקיים חלולים חלולים והכל לקדוח נכנס עומת סען וסריריו נחמטו ומחירם אכר לו, ונלוים אל זו האש כל חלקי האש המשוחררים זו אה ואם עד שנתפרד חלקי סען, האויר שבו עולים עם הלכח למעלה והטעם יורד למטה: וסבות הפעלים האלו. ר"ל הפועלים שהיטה לקורה על עור תשל: ואפשר שתמצא סבות סבותם וכו'. כוונתו נמשך זה האמר ככה שרפה זאה סקורה בעבור סקורה מהרעעט יסודות, וסבה הרעעט כפי מאמר הקדמונים בעבור עירוב היסודות זה עוס, וסבה העירוב הוא בעבור מחירה טוענת הגלגלים, וכמ"ס רמב"ם אל מספר המדע. וטעמים בלשון ערבי גלגלים: ואחר כך אל העלה הראשונה. ר"ל אלל המעט גלגלים: ובאמת אמר האומר וכו'. ובאמת אמר האמר, כוונתו אין סתים בין שני אלו החמרים: ואם תרצה וכו'. ר"ל אם מרש לקרב אלו סדנים אל סען: בחלוקה הזאת. לישן מוקס, כמו

צ"ה צמחו כי גולה חללים הגלגל סמקרי האדם הפליכים ר"ל הגלגלים, והורגל הלשון הזה בערבי, פ"ה, כי למקום הגלגלים נמשך יקרה אלפך אלברא"ה אלמרכ"ו, ואלפך אלמא"ל, ואלפך אלגוזה"ר, אלפך אלמלכ"ם פ"ש. ומזה אללי מאמר המלמן מסוב פליכו נסיכוו מסריופו חקו וכו': ואח"כ אל עלות הפליכים. כל אחד חמרי המלמכים: ובאמת אמר האומר וכו'. האמרים הללו שני לשנים על מה שימכו, כל אחד מהם על צהינה שיהבל מנזירת הבורא, הוא מלך ששכל שז' אליו ש ממנו הכל. והאומר בכוזרות ובמקרים, כי יגזור אמר שהרעה דברים מליים בנחיתה וסדנס

המעשים יהיו אלהיים או טבעיים או מקריים או מבריים. והאלהיים מסבת הראשונה יוצאים על כל פנים, אין להם סבה וזולת רצון האלהים ית'. והטבעיים מסבת אמצעיות מוכנות להם ומגיעות אותם אל תכלית שלמותם, בעוד שלא ימנע מונע מאחד מהשלשה חלקים. והמקריים מסבות אמצעיות גם כן, אך הם במקרה לא בטבע ולא בסדר ולא בכונה, ואין להם "הכנה (נ"ל הזדמנות) לשלמות, יגיעו עדיו יגיעמדו אצלו, ומתנים בהם בחלקים השלשה. אבל הבריים סבתם חפץ האדם בעת בחירתו

אוצר נחמד

כמו חמש נשקן שנלשון הגמרא: המעשים: ר"ל כל הטעם עולם: יהיו אלהיים. מהטען ס' לבדו, כאלוהי שאין דרך ליהם אולם לא למקרים ולא לטבע, ונשואו שאינם מן הכחיים כמו מעשי הכחיים סגנונים או הכחירים, או טבעיים הולכים על סדר המחוייב מן הטבע: מסבות אמצעיות וכו'. אשר הכין להם סגולה מיום בריאת אדם וכו' והאלהיים וס' יוצאים על כל פנים. לא יזווי להם מונע כבוד אלוהי, וכל אשר חפץ ס' עושה בשמים ובארץ: והטבעיים וכו'. בעוד שלא ימנע מונע מאחד משלש המוקים, כמו שחממד ד"ח שבעה המוקים הנורעים להוליד ולהמחית כדאזכר, עכ"ל ויחזקו שילקו כשדיון ויירקון מלך סבע האויר וזוח טעוב, ודמותם לזה אשר ג"כ מאלף טעוב טעוב בעולם. או מלך המקריים, שיעלו עליהם כן הכמות להשחיתם, או מלך הכחירים, שארש בומר להשחיתם ערס יגמל סריה: אך הם במקרה וכו'. עוקר מציאותם בדרך קרי והדומן, ולא ילכו על אחד תמיד ואין בהם סכנה שיעשו לרוחם שלימות כמו עניני הטבע שיעקרו לתכלית שלימות: ומתחילים בהם בשלשה החלקים. גם המקרה יקרי להטות שאל האל לטוב אם יסיר לה מונע או מאחז אלהי או מהטבע או מהכחירים, וכל זמן שטעוב או הכחירים ככהם המעמוד עד מה המקרה, פועל המקרה: חפץ האדם בעת בחירתו. ר"ל המקרה לבחירה סדר מונע מקודם שיטעו אל זאת הכחירה, אבל היא מולד

קול יודעה

הם נחשבים במקרה, הוא מלך התשלום בחלומיים כמו שיחממד: המעשים יהיו אלהיים וכו'. היו שדברים האלה קרובים להם שכתב המורה שמי פרק מ"ח, אלא שלא הוירע להם המעשים האלהיים בלא אמצי. אכן בעל העקידה עמר כ"ו עשה צוה חלוקתו אליהם עוה להלוקטו, בחממד אשר שהטעלות האמיות לא ימלטו משחיהיה, אם מהשגחה האלהית הטעייה, אם מפעל המערכה השמימית, או על ידי השפלות אנושי, או על דל הדומן, והשכל והדח והנסיון כלם יחייבו שלא יהיו בדרך אחת לבד, הכי אם כן יהוייב שהשגיחה על ידי כל וכו', כך צוה אל הטעם הכוח כי המלחמה מהייתה מלך אל הדרוש הזה שאהגנו עליו: בעוד שלא ימנע וכו'. שלא יגד לזה הפתק האלהי או חיהה מקרה או בחירה: אך דום במקרה. שאינם מכוונים בעלמם אל הגיעו לחיות דרך קרי והדומן, לא בטבע ולא בסדר אלהי ולא בכונה בומר: ואין להם הכנה לשלמות וכו'. כי להיומן בלתי מכוונת לתכלית, אין לכן סודר והכנה קודמת צרכ יגיעו צוה לשלמות יעמו אלא כמו ש"ס לשלש החלקים הנותרים: ומתנים בהם וכו'. שלא יקרה המקרה כשלא ימנעו מונע משלש החלקים

עקדם זכרם: אבל הבריים סבתם חפץ האדם וכו'. לא ההנה על זה בומר החלקים, ומסובק אם פטעמו, אם היה זה בכונה ממנו לכוונת שאין בחירה האדם מהחלקת ממנו בשבט סבה לא אלהית ולא פנימה ולא מקריה, כי כן גזרה החכמה האלהית להשאירו על טבע בחירתו לעולם, ונעט לו מחוץ למחשד הכחם הרמז"ס כהל' הטובה ס"ו, ויבאר אמרו ואני חקשה את לב פרעה ויזאל על דרך מה שביאר עליו הכחם ספורט לו, וארף, בחממד אין ספק שגולה הכחדה הלב היה פרעה משלם את ישראל בלי ספק לא על דל הטובה והטבעי לאל היבצר שיהגמם מהיות מורד, א"ע"פ שהכיר גדלו וטובו, אלה על דל היותו בלתי יכול לסבול עוד את לרה המכות, כמו שהגידו עבדיו בחממד המרס חדע כי אכדס מרמים, וחלה לא היהם טעובה בלל, אבל אם היה פרעה הגן להכוב לאל היבצר ולשוב אליו בטעובה שלימה לא היה לו מזה עוה מונע. והנה האל יחבצר ואני חקשה את לב פרעה שיחממד לסבול המכות ולא ישלם מיחלף ממנה את ישראל. והיה שיעמו אשר הכל צה אלל אמרו (פ' שמות) כהה חמדי הורג את בנך בבוצר יעייין שמה. ומיחמד לו הרמז"ן לוקחה זאת, שכתב (פ' וארף) על ואני חקשה וגו' והטעם הכי מי היו הני המכות עליו בשטעו, כי לא נחמד בןן רק ויחזק לב פרעה ויכבד פרעה את לבו, והיה לא רצה לשלם לכבודו, אבל באשר נבדו המכות עליו וללהה לסבול המכות, כך לבו ויהיה מתקר לשלם ממוכד המכות, לא לשלם רשן בוראו, ולא חקשה ס' כי רוחו ואמץ את לבבו למשן סמר שמו וכו', ע"כ. ולו חרש בעל התקידה בפעלה א לבניו אמרי ביות הרמז"ן דבדביו הנזכרים, לא היה נעטל בהם והיה מואל עונתו האמיתית הבליה סובלה מסקוהיו אשר חקשה ואמץ נגדו פ' וארף אשר ל"ו, כי אמנם בפעל חימוה יסודס וקורי עכביש יארונו, כח שיבצר בנקלס לכל עומד עליהם אצטוב ההכחנות והכשקפה אל היותם שצברו. ועל כויה א יבצר מאד סכהוב (איכה ג') חפן להם מנגה לב חלוקת להם, כי שנגה מלשון מנן, ותחלקת מלשון אלה וקללה, ועניני לומר חלוקת וקללקת שהתמיד עליהם היה חפן להם מנן ומחסה כנגד לבם להיות לו אומץ לסבול הכחם ולהחירם, ובכן משנה שברון השכרס. ומשבו לפענוט לחמדי כי כבד יורו על טויה או הכחירים שיבאו אמרי כן, בחממד ולא כועליה הענינים המקריים והטבעיים דבר בשעת הקלקס וכו', ואילו הכחיריים לא חממד

שם

בחירתו, והבחירה בכלל הסבות האמצעיות. ולבחירה סבות משתלשלות אל הסבת הראשונה

אוצר נחמד

חולד נתפן האדם נשעמו נמטע רגז: והבחירה סכלל הסבות האמצעיות. איה יעשה האדם איזה מפעל יהיה פאראלה סדק עדי. סבות קודמות עשויים על זה, וגם כנחמה נחשבה ככלל הסבות, שאלולא סיה לא סיה עושא כלום

קול יהודה

שמה, אך אמנה מאשר יזכיר שם והיה באפשר שיכיר כלם אלהיים יראה הכר זה. והיה ח"כ הדבר הלוי על שמי כמות המאזנים, כי לענין השמימו ההלוי מן הכתובים, מאשר לומר שיהיה זה ללחמה ממני סבות, אם ממני שהבחירה לא התחבט לעולם, עם היות שלא

העלה ולא חוריד בהחבטל הסבות המבטיות והמקראיות בחפץ אלהים, כי כל פטות שהוא פונה בבחירתו שמקיימתו בידו לא יעלה לו פטוה לזר ימין ליימין לזכות ולהלל, הואיל ויחר הסבות משמאליות לחובתו ולרעתו, על דרך מה שכתב הרמב"ם ספורה אלא אמרו האנן ובקר ישמח להם ומזל להם, ח"ל, אך יחסיק זה להסיר העולות מאתם שאינם שואלים בער אלא כדי לנשות כחמרו וינסו אל בלבבם, הלא אין ספק שכתו נסכו בזה ינסו במאכלים וזלז זה לאין חקלית, ואחרי לא הסויר אה בחירום, כאמ"ל הכל בידו שמים מן מיראה שמים. הדי ה' הקרן, מלמלא דרך שימאטו כל מאכל תאוה, כאמרו עד אשר יאל מאפס. ועמה תראה היקר דברי, תראה שיקרה זה שיאכלו מן הבשר שהמכסה בבחירתה אחר הענוג עד שילא מאכל יומאטו בו מגלי שאסור בתרומה, ע"כ. לא עשיתה בהשעמו זה ממני שלא היה אפשר לו להמטת עליה בשלשה התקלים כלם, עם היות התמאי קיים מדד התלק המגיע לראון האלהים, כי בידו הכל לשנות בחירתו של אדם, וכאמרו סלגי מים לב מלך ביד ה' אל כל אשר יתפון יפע, אלא שאין ממנו הכרה, כי יש העבר בין הטיה להכרה, ויכולנו לפרש הספיה זו לענין הסבות המודממות לפני המלך עם היותו עדיין ברשות עצמו מונח ועמד. וקרוב יהיה הדא הראשון אלא יוחר מן האחרון, ממה שיאמר אחר מן אך אשר יהיה בגזירה גרידה וכו' עד אמרו ובהם יאמר כי לא יועיל צהם ההודממות וכו' (*): ולבחירה סבות וכו'. שאם השאל לפעולות אדם בדבר שפחך ממני מה עשה ללוי כן וכן, והיהו השוכחך בזה כי סיתה בכחו כך וכן מן הסבות, ומפכה לסבה ישתלשל הענין עד עלתה כהשגחה אל הפן האלהים, לא יוכן

(* ורבה מקום אחי כשר נלדיען כי קטע אמרי אחת היואליס מפי לאחד מנגבדי אף אשר כי דבני אהי על פסוקי זוג, ועל ידי גלגול הדברים זכר עשה לאמרות סודיות נוקך מפי ארבעים באיסי מנטיים בתבונה (ובמה כמחוכים) משגי עטם אל השואל לפעולות אדם אשר יעשה למעוה כהנה עם רוב השתדלותו בהשלמתן, איזו היה סמופקה ככללן אשר כהנה מרובה. ויען אחד מן הספמים המכופרים, אין זו כי אה עבודת המלך, אשר גם ישחול סענר להמרות אל ארזויו, והיא מדה חוזרת ריקס, כי לב מליס אין חקר וואל לא ידע ואשם וכא ענו. ויען השני ויאמר, כהמלחה היא רבת הכנסה והספק עד מאד, ואל יתחלל חובג כמסחת, וימאל לעיני עשנה בגיזי, כן כהספק והסכנה העומה עד מאד סיהת בגיזות סוחר עובר ארמות ימים מרוח סוטה מספר. וסרכיעי סיה פרי תבונתו כי עשה כמות סכנה לקיחת אשה סוגנת לו כי רחוק משגיטם מכרה. ויחי כממעי אה אחרים כי נעמו, רוח דעת על פני יחולף, דממה קולא אקמת יתמוך דברי נכך, כי כללה הספקדו ארבעת טעניים כהנלם בתשלי סוגנת (ל) שלשם סיה ענלאו ממני וארבעה לא ידעיהם, דרך העבר כשמים דרך נחש עלי צור דרך איהם כלב ים ודרך גבר כעלמה וגו'. כי הנש בני אל העולות, כאמרו אה גנייה כשבר ואה בין כוכבים שיש קך משא אורדיך, וכבר אמול' מלך כעשות גבר, ידענו ג"כ כי זורת הנשר סיהת לקוסרים ללוח, וככגדות היונים יסור כי בלידה אלכסנדר מוקדון נראה גבר אחד גסיס. יושב על סיהל המלך פיליפ אכיו, ולא זו משם לו אוחו סיהס ותמיד סיהס מתחבק מדר אל לז וסורש כעניי לנרעס רוחס סעולס, ללוח על מעלת מלכותו וקולתו לכבוש כל העולם. וסנחש כנוי אל כהנלס, כאמרו ידו בין נחש עלי דרך שפישון עלי ארס. ואיהם כלב ים כשתמש על אימי סוחר כמו שקדם. ודרך גבר כעלמה כי יקה איש אשה. וכנה להיות סוף מנחם כותבו לסודות כמה סיהת קוסת לזונו, כי ללדס אה סוגנת, כי הוא עיקר יסודו של ספר משני ובו מתחבק גזר דיש אשה חיל מי ימאל וגו', ורוא גם הוא נכשל בכך כי נשיו סהו אה לכבו כנודע, הואיל באר סדבר סיה עם שלש סדמויים הקודמים, ועל כן כפידו השלש לעולם, ולא אמר ארבעה סיהת ענלאו ממנו, ועשש כאומר כמו שסעללה סיה עניי דרך העבר כשמים כי לא יסאר רוסס כדרך סיהת, ודוגמת זה כי נעלמה מעיני כל חי דרך משכותיו של מלך כמשעטות על פני קרקע שמי רעיונו אשר אין להם חקר כמו שקדם, וכי דרך נחש עלי צור, כיון אל שוחזו כי אין סוף כדרך סיהו רוסס יוכר, ודוגמת זה לא ידע אנוש עק סהמלחה להיכן דינט עיניו לעלות לפס יגודנו כאר משגב ויחט מנודות, ובסך עולת ספק נוח, וכן דרך איהם כלב ים לא יסאר סהכול ודרך אשר האתר עליו כי הוא זה, ודוגמתו כי מדי ללח אוחו סוחר מניע יניע עד גביעה למחוז סהקן, רבות מתחבטו כלב איש ואין ללוח וינטיה כזויה על סוב אחריה דבר, והלאוי סיה יואה כיהיה, כן משעטו חרצו לגבר אשר דרכו נכתרה כליקחת אשה סוגנת לו, כמו שנעלם ממנו דרך גבר כעלמה, כי אין דרך נטוה ימין ושמאל לדעת אה שכב איש אוחה אה ללוח, כמו שכתב דר"ק כשרה ע"ס. על כן חסד הדברים בעיקר כונתו למחר כן דרך אשה מנאשת וגו', כלומר לואה איש יקרא אשה כמובקת מרד ומסוכנת יחר מכל שחר התקיים שוכרי, כי בלשם מתייש אשה וקושה אה ללוח על מה מלך סוף ילכד כעניניה רעד כי סתסס אקטו וככך איש אוחס וענש מעיניו וכתרה והיא נעמאה, וכו' אמרו הכלל וממהה פיה וגו', וכו' בנין אכ לכל יבר

הראשונה, השתלשלות מבלי דוחק, בעבור שהאפשר נמצא והנפש מונח לה בין העצה והפכה, תעשה מה שהיא רוצה מהם, וצריך שתשובה או שתנונה על הבחירה ההיא, מה שלא יהווייב זה בשאר הסבות האמצעיות, כי לא תנונה סבה טבעית ולא מקרית. אף על פי שהאפשר נמצא בקצתם, כאשר לא תאשים התינוק והישן כאשר יזיקו והיה באפשר הפך זה, אבל אינך מאשימו מפני הסתלק המחשבה מסנו. התראה אשר הם מכחישים האפשר, "האינם כועסים (ל"א שלא יבעסו) על

מי

קול יתורה

יזן כסנו הסם שום הכרה לנחיתם הפועל כמו פסיה פנינם בדברים הכפניים ובעולם המקריים: בעבור שהאפשר נמצא. כי ועולם כל משפט סעב האפשר יפאר קיים על עמדו אין אונם: והנפש מונח לה וכו'. ר"ל סנונה לה מקום להחליב בין זה לזה, וחסן כה וכה אל אשר התפון, לא יעוקה מעיק ולא יכריחה מכריה: בין העצה. לעשות. והפכה. שלא לעשות: וצריך שתשובה וכו'. בל להכריח אמתה ענין הכחירה לאדם, ולזה הניע הכדל אשר בין הדבר הבחירי לבין הדבר הנמשך בטבע או במקרה, וזה כי לבחירה כער יווסם השבח והגנות על כל הנמלואיה תשוב ועד רע מה שפיו כן במקרה וכטבע: אע"פ שהאפשר נמצא בקצתם. כי יש מקרים שאינם מהדורים בכחיה, ואין עינים במקרי האדם שזכר הרלב"ג כספר מלחמהו ומחר ז' ס' ב' שוכרנו למעלה, ואין להוזה ענין השבח והגונה בענינים הבחיריים מלמד המלך בהם האפשר, כי לפי זה גם במקרים היה נופל השבח והגנות המלמד בהם האפשרות ג"כ, וזה אינו. וידעתה כי המקרים שני מינים, מקרה נמשך מבחירה, והמשל בזה כי יכרה איש צור וימלא משמון, ומקרה נמשך מדברים טבעיים, במקרה הריסה הבנין על ידי הרוח המסכנה להועלת הנמחים וכיוצא. ובשמות מתחלשים יפקדו לוחם החמי סבילוסופי, וזה כי מקרה בשון לעו שם הרשעון פארטוניה, והרשעון שהוגנה עיניהם אללנו ככפל לשון, הקרי כעגד הקאס"ו והסודותן כעגד הפארטוניה. והזהר השוב שבשמיחה היווה יחסיים בלא כונת מתיון ובזולת סדר והקש: רק אל מקום שיטולו שם יהוא. ולפי הגירסה מדעת החנך המקריים הנופלים מן הבחירה הם אשר יפול בהם האפשר, ועל כן נשא חסלו לחמך כאשר לא תאשים התינוק וכו'. והכונה שאם בנה לדונו מלד האפשריות היית מנחהו, ואין שכלו של עתה בזה על לב משכיל, אלא ודאי שרש הגונה והשבה היא העשות הדבר בזונה ומלאכה מתשכה: התראה אשר הם מבחיריים וכו'. כורה על אמתה סמונה מלד שטבע דין עגמו מוכרה להודות עליו כמה שיכעס על

אוצר נחמד

לזום: מבלי דוחק. מבלי הכרה: שהאפשר נמצא. כלומר אין שום אונם על בחירתו על איזה מן מוולו: בין העצה והפכה. ר"ל בין עשה ישרה או כסך: וצריך שתשובה וכו'. ר"ל יזיקו כזה השכר והטוב, עגור שמידו סייה זאת: כי לא תנונה סבה טבעית ולא מקרית. כלומר יקר האמצעים אשר לעשות האדם שסם מלד השבע או המקרה, אין לאדם אשמה עליהם רק על הכחירה לבדו, ד"מ סטורה צור ברי"ר ולא כסכו כראוי ועל שסם שזר או חמור, אין חיוכו רק על בחירת ככריס, אע"פ שמהם הכסמה במקרה מה שכלה על מקום זה וטבע גוף החי שמה עגלו ממקום גבוה, ואילו כסכו כראוי ויקבחו הסולטים אינו חייב כלום, מאחר שבחירתו סייה לבדק אע"פ שבמקרה וכטבע סומת סכור: החרמה אשר הם מבחיריים. אם אדם חואל שסם מכחישים האפשר

המלך בהם האפשר, כי לפי זה גם במקרים היה נופל השבח והגנות המלמד בהם האפשרות ג"כ, וזה אינו. וידעתה כי המקרים שני מינים, מקרה נמשך מבחירה, והמשל בזה כי יכרה איש צור וימלא משמון, ומקרה נמשך מדברים טבעיים, במקרה הריסה הבנין על ידי הרוח המסכנה להועלת הנמחים וכיוצא. ובשמות מתחלשים יפקדו לוחם החמי סבילוסופי, וזה כי מקרה בשון לעו שם הרשעון פארטוניה, והרשעון שהוגנה עיניהם אללנו ככפל לשון, הקרי כעגד הקאס"ו והסודותן כעגד הפארטוניה. והזהר השוב שבשמיחה היווה יחסיים בלא כונת מתיון ובזולת סדר והקש: רק אל מקום שיטולו שם יהוא. ולפי הגירסה מדעת החנך המקריים הנופלים מן הבחירה הם אשר יפול בהם האפשר, ועל כן נשא חסלו לחמך כאשר לא תאשים התינוק וכו'. והכונה שאם בנה לדונו מלד האפשריות היית מנחהו, ואין שכלו של עתה בזה על לב משכיל, אלא ודאי שרש הגונה והשבה היא העשות הדבר בזונה ומלאכה מתשכה: התראה אשר הם מבחיריים וכו'. כורה על אמתה סמונה מלד שטבע דין עגמו מוכרה להודות עליו כמה שיכעס על

המיוק

הקולטים היוצאים ממנה. וזקד כדברו וכו שבששו להכריע לזד מוכת סכנת האשם הכלתי סונגה, כי חמנס דלך סודר פיוס מכור ואשם מדינית שפוס. שכתבה חמדי בירכמי ציחו, נכנס ונתקל בה ויאלה ונתקל בה, ולא כן שלשם הכחאיים כי לכלם יש הכנהם קננה ולא יתחוו עש האדם כל ימי חייו, ועוד כי עש כיווח סכנתה מרובה לזינן כל ימינו סכנתה פנימה האשם הכלתי סונגה. ואלוה אין ליחה התקון בשום אחד מאלה בלתי ל"ל לבדו, כי על דרך הכרז בשמים תשוב לחמך פלגי מים לב מלך ביד ס' אל כל אשר יתחון יעו. וכנגד דרך נחש עלי צור לחמך סוס מוכן ליוס מלחמה ול"ל החשוטה, וכתיב בלור ירוס ממני הנמתי. וכנגד דרך אינסי כלכ ים הלא הוא יתבקר לתוף לזינות, כלאמרו יזכירי הים בלזיות וגו' יקס סערה לרמחה וגו'. וכנגד דרך גבר בעלמה סכנוב שומד וזווח מה' אשם משכלה, והאמר מלד אשם מלד עוב ויפק רלון סח'. והענין סוכור כי שוא תפועת אדם, ככל אלה גם כי ירכס חזיותו והבחילות ככל תקי, מתו בלזיון עיקר. כי דרך הגבר הלא בשמים היא, כי אלהי בשמים הוא אלוהי האלוים, ודרך נחש היא עלי צור חמיס פעלו, כי עליו היא מועלת להימין או להשמאל, ודרך אלויה היא כלכ ים, זה הים הגדול סרו של ים שעליו לחמך כל הנמלים הולכים אל הים היוצו אללן הבקושים למדת מלכות כמו שכתב בעל מפרשת האלותה ס' ח' ונמנו כביאור הכתוב: על ים ודורס ירכה, והוא יכריח סוכ מועט עד תעבור אינה אל מחוץ חסלה, ודרך גבר סוכ בעלמה, רמז אל הנעלם מכל חי כלאחר עניו או כמי לעולם לעלם כתיב כלאמרת החמינו ז"ל. והוא הנוצילא לאור מעלותה מונוג וזוניס כח עליו להלויי האילו מעכר לים, ולא ינוח שטע סרעע על גורל הליזיקים. והסם להקלמם כביאור סוכור כניסי אללו הליזין סלו לזוכרים:

מי שיוקם בכונה, או הנמסרים הם למי שיגנוב בניהם ויוקם בקור, כאשר נמסרים אל הרוח הצפונית כשהיא מנשבת ביום קור עד שתזיקם, או יאמרו שהכעס כח כוזב נקבע לבטלה, שיכעס האדם על דבר מבלעדי דבר אחר, וכן שישבח ויגנה ויאהב וישנא וזולת זה, אם כן אין לבחירה מצד שהיא בחירה סבה הכרחית, כי תשוב הבחירה היא הכרח, ויחיה דבור האדם הכרחי כמו תנועת דפקו, ובוזה מה שתכחישהו הראיה, כי אתה מוצא עצמך יכול על הדבור ועל השתיקה, בעוד שתהיה בממשלת השכל ולא ימשלו בך מקרים אחרים. ואילו היו החרושים מכוונים כונה ראשונה מהעלה הראשונה, היו נכראים לעתם עם כל רגע, והיינו יכולים לומר בעולם וכל אשר בו, כי עתה בראו הכורא, ולא היה למופתים ענין שיפלא האדם מהם, כל שכן שיאמין בעבורם, ולא היה לעובד תרון על הממרה, כי שניהם

אוצר נחמד

קול יהודה

המוקם כונה, וכן לא יעשה על המוקם שלא כונה. והנה שרש זה הוא מה שקדם זכרו כי השבח והגנות אין להם מקום בעלמא הסגולה זולת הבחירה מן הפעל כונה ורלון: או הנמסרים הם וכו'. מאין פוטם אליו להכריע כנגדו: ויוקם בקור. בהשפעה כנגדו: או יאמרו שהבכעס וכו'. אם לא יכיהו כונה: האלם על הבחירה, יהוייב להם דבר שאין לו שחר לומר שהיווה כעס על דבר זולת דבר וכו'אל, הוא ענין בלתי מוגבל כעצם, אבל רוח היא כלתוש נמונה זו לומר ולכבו, ויהי ברא ויפלא לא הכללה הדעה: אם כן וכו'. ר"ל שאין לבחירה מזד עלמטה שום סבה דוחקה, שאם כן תשוב הבחירה היא הכרח ויבטל בה ענין השבח והגנות וכו'אל, אשר לא כחורחה שזכרנו למעלה: ויהיה דבור וכו'. נוסף גם הוא להורות בעצב"א יוסף לבחירה מקום בפעולת האדם, שאל"כ יהיה דבור האדם הכרחי וכו', ויש בזה מה שמתחשבו הרמיה וכו': בממשלת השכל. שיהא מכלל הימק המוזכר למעלה, או שלא ישיגו עינין הדעת מהסבין המיחירה או מהמח הווי: ולא ימשלו בך מקרים אחרים. כפיני השניה ודברים מעבירים את האדם על דעתו ומבלבלים את המחשבו: ואילו היו החרושים וכו'. כענה זו כוללה להורות על צורך הסבון החלמטיוה, ובי לא סוב יהיה האדם מייחס הכל אל הכונה הרפאווה לגדה בכונה ראשונה ממנה בזולה דרך ההשפלות כמו שקדם, שאל"כ היו כל החדושים נכראים לעתם המיד בכל רגע חדוש אחר חדוש. ומסוף החדוש הזה המהמיד יהיה הורלם המופתים בעלה מעיקרם על בלי התאל דבר ואלא מן היקום הנהבו, ולא יאשר מקום לפליחה דעה האדם מנבואה וברא"כ להכליל. וי"ל ולא היה למופתים וכו'. ואמר כל שכן שיאמין וכו', שאם לא יחשיבו לדבר פלא כל שכן שלא יהעורר מחמתם לקבוע כעצמו אמונה לזמן על מורא הבלוה כולל בהצטווה ויהיה לעובד לשנות הסבבים לכל חפץ, כי כבר זכרנו בשלישי סי' א' כי כל אשר יהמידו הדברים ויורגלו כן יאמס

האשר היו ע"כ יודו ע"ו, שאל"כ למח כעוסיס על המוקם אותם ככונה מאחר שסם מנחמיס האשכר ואין כלן כחיס, ויויוס כמו יוכין טעוסי בלתי כויה: או הנמסרים הם וכו'. ר"ל אם יכיהו כעוסיס ככונה כגויה כויה קר ויכילו להמכר לרוח קר, כאשר הם סוכלים כחא נכח עליסם הפולוס רוח קר מלשון מלון נכון להם כגויה רלוייס: או יאמרו שהכעס כח כוזב. ר"ל כח בעל אין אוק בו ללדס, מלשון לא יכיהו מייוו (ישעיה ר"ח), ומן הנראה היה מדה גרוטה, א"כ לשוא כרא ארוה האל בלדס שעל דבר זה יכעוס ועל זה לא, ויכל לפי חפץ האדם, אם לא כנכרא לקויה בחירה האדם כן לעוב כן לרע, שדעס כעסם כן פעמים לעוב, וכמאמר ח"ל לעולה ירגיו אדם י"ע על יס"ר, וכן אשר כל המדות מנחמיס לעוב ולרע, כמו שביאר החסיד בעל חונת הלכות כס' י' משער ענות אלכיס: א"כ אין לבחירה מצד שהיא בחירה סבה הכרחית וכו', ר"ל מאחר שע"כ מודה שהאדם יוכל לנכור, ע"כ יודע שהיה בחירה מוחלטת ואינה קצורה בשום סבה אחרת: כי תשוב וכו'. שאל"כ הכי קרא אותה בחירה ויסוב אותה אל ענין הכרה, ולמה לא יקרא למעט כדעק שבו בחירה כמו שקורא לדבור האדם: ובוזה מה שתכחישהו הראיה. ואם גם בדבור יודין כן היה הוא מנחם יהושע שאלו רלויין חמיד הכין: בממשלת השכל וכו'. ר"ל בעוד ששגלו כירא ולא משל בו שום מקרה סלונכו הדבור או על השתיקה: ואילו היו החרושים מכוונים כונה ראשונה. מהאל, בלי ככונה טעויות או מקויות וכחירות, רק שנאמר שכל כוץ אחר רלון האל כעטם לפליחה למוע: היו כנבראים לעתם. כלומר לא היה הבדל בין שתי ימי כרלוייס כוין כל רע ורע כחומן שמהו ועד פניה, ולנמר ששאל בירא מדיר לפי חפץ: ולא היה למופתים ענין שיפלא וכו'. מאחר שאין כלן ענין מסודר וזאל חפץ סיבה ק, כמו שתאמר האל חפץ שיגרו הייס ממעלה למחם כויה חפץ כעט קייטעם ים סוף שגלו כמו נד, וכדומה לוח כשאר הכניס. וכנה טענוה וזה בלתי מתעקק כחפץ זכר למעלה, כמחורמה על חופך דעת ומגדיל האמונה בלמרו שאין שום פרט הוא אל כל כרלון מולתם מהאל, ולא ידע כי כעט כויה וחדרכע עוקר האמונה: ולא היה לעובד וכו'. וכלתי מה שחשכ' למחף הדס הוא סורם על היכוד: עם

הרושם הנמשך מענינם, ולפיכך עם היוה כל פעולתם ה' הפעויה פללוח נורלוח, רלוייה גם הן שויסם לב על חודוסי, כדבר הרב"ע ממומר ל"ז וזה לשונו. מקולות מים רבים, יזמר מקולות מים רבים שיהא אדירים

שניהם עובדים עושים מה שהושמו לעשותו, והוכאו אליו עם דבות גדולות משינות האמונה הזאת, והגדולה שבהן הכחשת העין כאשר אמרנו. אבל הדבה המושגת מי שאומר בבחירה בעבור הוציאו קצת הדברים מזירת האלהים יתברך, יש לטעון עליה במה שקדם וזכו, כי לא הוציא אותם מזירתו כל עיקר, אבל משיבם אליו בדרך ההשתלשלות, ותשיגנו אתרי כן דבה אחרת, והוא הוציאו הדברים ההם מידעתו

קול יהודה

אוצר נחמד

עם משכרי ים יותר חליר במרום ה', זה לאות כי לצלגליים קולות, וכן כחוב ביחזקאל כקול מים רבים. ואלה הקולות לא ישמעו הכרשים כאשר לא יביטו השורים מעשי ה' הטראים, ע"כ. אטפ"כ אין כמעט של אדם מהעורר כי אם מן הפלגים המתחדשים לפרקים, וכמו שכתב הראב"ע על אמרו עושה גדולות ואין חקר נעלמות עד אין מספר הנהן מעט וגו' (איו"ח) ח"ו, כי בעבור שהאדם רגיל לראות השמש צרחה ושוקעת, אין וריחתה ושקיעתה שלל בעיניו, ובעבור בוא הגשם לפרקים מעטים נגה בעיניו, שיכלה הגשם בשעת האורן ויזעקו בני אדם אל הבורא ויאהו על העבים להתעיר, וזה יביא להם אור גדול, על כן הזכיר אחר עושה גדולות הנהן מעט, ע"כ. ואלה ידעה וזמעה שחזות הדברים וריחתם בכל רגע היה דעה המדברים כמו שזכר המורה בראשון פ' ע"ד. ואמנם ה"לכ"ג בספר מלחמותיו מאמר ו' פ' ז' הסר המז הדעה הזאת, והורה שזה המציאות השלם אינו מופיע המיד מחתו יתברך עם היות קיומו שופע

עם דבות גדולות. קטנות גדולות: הכחשת העין. הוא מה שאמר למעלה כי אדם מוצא עמך יכול על הדבור ועל השמירה: אבל הדבה המושגת וכו'. אחר שטען נגד הנזירה שא"ל לומר שאין מקום לבחירה, הסך פשו נגד הבחירה, ואמר שלא המאמינים בניזירה לבדם טוענים שאם חתן מקום לבחירה א"כ אדם מוציא מעשי האדם מניזירה ה' ויהיה האדם תשעי בעולם, ועשה מה שלבו חפץ בליליו אין שוער ומושל עליו, וכדי תהלה יכולת האל: יש למעון עליה. כלומר יש להשיב בעד הבחירה, או שצ"ל עמים, ודבר מלפי הטוענים: במה שקדם וזכרו. מה שאמר למעלה, ז"ל ולנחירה כמות משתלשלות אל הכנה לראשונה כי כן יצר את האדם על תנאי שיהיה בעל בחירה, ועכ"פ כל דעתו ותועלתו ומעשיו הכל משתלשלים מהאל, ומשם הוא חי ומתנוגע ויכול על המעשים, שאם הבורא יבדוק השפעתו ממנו יגוע, וכמ"ל חו"פ חתם יגועון. וכמ"ל הרמב"ם בס' השוכה פ"ה (ע' י'), ואולי זאת כוונת הכתר ז"כ: ותשיגנו אתרי דבה אחרת. ר"ל גם על זאת הכוונה יש לטעון עליה: והוא הוציאו הדברים ההם וכו'. ר"ל שאע"פ

ממנו בכל שעה ובכל רגע, כי כבר קבל מציאותו השלם קדמיו לו מעה הבחירה, ואין צורך רק להמשיך לו הקיום בנדיבות השפעו יח', כי מן הבלאר הואו יתקן כל העדרים לנאח אל המציאות ולהתמידו לכל זמן ומה לכל הפן: ולא היה לעיבור וכו'. זו טענה אחרת מיוחדת לקיום דבר הבחירה, שאליו היו כל החדושים מכוונים כוונה לראשונה מחתו יח' כלאמור, היה בזה בעול הבחירה והכיון אם כן לבדוק כדעש ואין הכרח בין עובד אלהים לאשר לא עבדו, כי כל אשר הם עושים הוא יח' היה עושה כי לא מלבד, ושניהם היו נקראים עובדים, כי לא ימושו מרצונו יתברך אשר על פועל ידיהם ימושו בניזירתו המכרחה, וזה דבר מנוגה ירחיקו השכל: עושים מה שהרושמו וכו'. ר"ל שהוצאו אליו על דה הכרח להיות כל החדושים לפי המונח מכוונים כוונה לראשונה מן העלה הראשונה, וכענין מה שכתב המורה פ' ע"ד בהקדמה בשנים בשם המדברים ח"ל, כי אלו האדם כשיעור הקולמוס אל האדם היע, כי זה היעווע אשר התחדש בקולמוס הוא מקרה בראי ה' ביד המעי, ואמנם ה' הנהיג שתחובר תועתה הוד לתועתה הקולמוס, לא שיש לה מעשם כלל וכו', פ"כ: עם דבות גדולות וכו'. הכוונה שיש גם כן זולת אלה החכמים בעוליים אחרים חוקים שונים האמונה הזאת בחדושים ובבחירה כלאמור: מי שאומר בבהירה. שגור על אמנה הבחירה המעי: בעבור הוציאו וכו'. מלך מה שגור כי הרשות נתונה לבחירתו של אדם: יש לטעון עליה וכו'. להשתלשלות הדעה הזאת: אבל משיבם אליו וכו'. להיותו סבת הכל, כי הוא אמר ויהי הבחירה חפשיה בחדש, וכדי ה' להליף ולהמיר בעת האורך ואל אשר יהפוך יטען לקוב ולמועד לפעולות היוצר בערך נשפוח. או נאמר שאליו הם שנים ללכת מלך היוחו יוצר את האדם בהכמה על תנאי כך שיהיה בחיירי במעשיו, ומידו יתברך את וחייו נתנו לו מן פאר וזכה על מ, וישעיה שם, עם היווה נפלא בבחירתו של אדם, כי כן יסד לזונו של מלך אשר הסכים על זה במלאכת יצירתו, ובכן הכל משתלשל אליו יח' אין נגרע דבר. ודמיה זה וישוה למה שכתב הרמב"ם בס' השוכה פ' ה' ח"ל, אל הקמה ותאמר היך יהיה האדם עומס כל מה שחפון יהיו מעשיו מפורין לו, וכי ישעה בעולם דבר שלא ברשות קונו ובלא חפלו, והכחוב אומר על אשר הפן ה' עשה בשמים ומורין. דע שהכל בחפלו ישעה אל אע"פ שמעשיו מפורין לו, כי לך, כשם שהיוצר חפץ להיות האש והרוח עוליים למעלה, והמים והאש יורדים למטה, והגלגל סובב בעצמו, וכן שאר בריות העולם להיות מתרחבן שחפן בו, ככה הפן להיות האדם רשועו בידו וכל מעשיו המורים לו, ולא יהיה לו לא טופה ולא מושך, אלא הוא בעצמו ונדעתו שנתן לו האל עושה כל שהאדם יכול לעשות וכו', ע"כ: ותשיגנו וכו'. זו דבה שנים אשר תביג למאמין הבחירה, שאם כן יש עם דברים לא ישיגם הבורא, והם

מידיעתו, כי האפשר הנמור מוסכל בטבעו. וכבר האריכו כזה המדברים, ויצא להם כי "הדעת אותו (כ"א המדע בו) במקרה, ואין ידיעת הדבר סבה להיותו, ולא תדחה ידיעת האלהים בהיות, והם עם זה באפשר שיהיו ושלא יהיו, כי אין הידיעה במה שיהיה היא הסבה בהיותו, כאשר הידיעה במה שהיה איננה סבה להיותו

אוצר נחמד

קול יהודה

הדברים האפשריים אשר לא חסול בהם ידיעה, כיון שיש להם אפשרות לשיני הפכים, והרלב"ג העיר המצובה על זה בלטיט מספר מהמחזיון פרק ב' אשון ששי: וכבר האריכו וכו'. זה החלו בתשובה הדנה החכמה כי הדעת אותו במקרה ואין ידיעת הדבר וכו', שאין זו ידיעה פועלת ממין ידיעתו בדברים אשר יחדשם בזכותו טוהר ראשונה וידיעתו בהם הוא עשם חדושם, כי אין פעולתו בחלוצות לזכר הכל בידיעתו לבד. אמנם הדברים האפשריים עם היות לו ידיעה בהם, איננה ידועה פועלת רק ידיעה במקרה אחד. מה שלא יהיינם בידיעתו אותם, ח"א ואין ידיעת הדבר סבה וכו'. ומעין דוגמת זה בזוהרן מה הוא מה שכהן ההכס בעל העקידה שער כ"א בחמרו, ועל זה הוסיף גמאר שידיעתו יתברך העתיד בחדש משני קלות האלפס, במעשים הבחריים היא גמשתה ממה שיאל מהם אל התולדות לא מליאוחם ממה שידעם, כי אחר שלא חסול בהם אלא שליטה סבלות או העדרן, למה ערע מיהם החלות זאת השליטה או ההעדד במליאוח הפעולות הן וכו' ועיין שמה. ובהשפוטם הריב"ש בימון ק"ים כחוב לאמר, אין מעשה האדם נמשך לידיעתו ה' אותו מעשה פרס יאל לפעל, אבל ידיעתו מתשבת למשה ההוא הנעשה בבחירה ובאפשרות לעשות הטוב ולא ידעם ה' כרס יאל לפעל, ובהו שאר האדם בחייו וידיעתו ה' יתב' שלימה בלי שום חסרון וכלתי הוליה האדם מבחירתו, ע"כ: ולא תדרוה ידיעת האלהים וכו'. ר"ל שמקום הונו לשחי אלו להקבלם גם יחד בנשוא אחד, כי אמנם יש לו יתברך ידיעתו בהם שיהיה בבחירה האדם והכל אפוי לפני כהא כבודו, ועם זה הרשות נהוגה ופועל האפשר ישאר על עמו, וכמו שכתב המורה בשלישי פ' כ', ובהלכות השוכה פ' ה'. והמשין נמינה הסנה

שאל"ם שדס כי נשאו ורובו עם כל תנועותיו קאריס נתפן אלוסי, ע"כ זאת המעשה אשר יעשה האדם בקיום מזה ה' או במחורן, יש בהם אפשרות מחולת ביד האדם, והדבר האפשרי לשיני הפכים ואינו קבוע בשום הפעולות האלוסי, ואין התקן בהם ידיעה אלוסי טרם היותן, וכאשר העיר על זה הרלב"ג בשלישי מספר מהמחזיון פ"ב אשון ששי: וכבר וכו' המדברים. כת המדברים זכר אולם המורה נפ"ט ע"ד מח"א, כי אולי נתפון אל כלל המחקרים וסם עניני הכמת שבדברים שוכר הכוזרי נפ"ט מזה המאמר: ויצא להם כי היעת אותו במקרה וכו'. פרי שבתוס סוף שבתם אף מעשי האדם בבחירה לא כלל המחקרים ומשם מראש ומקדם אין יבחר לו האדם אם עובד ואם רע. ומשם מאמר א"כ למה יגמול הקב"ה לאיש חסיד כמפעלו ויתן לרשע רע כרשעו, מאחר שיהיה גלוי לפניו יתב' שזה יהיה לזיק בכל דרכיו וסם אף רשע רע, וע"כ היה זה לזיק וסם רשע בבכחה, כי אין שבו ידיעתו ה' יקום ויהי לזיק כרשע ואין יתרון לעובד ה' ללא עבדו, וכלתי זה אמרו כי אין עקב ואין דומה ידיעת מעשי האדם שבו יבחר וידיעתו שאר מעשיות שכלל פעולתו, שאמנם שאר כלל הידיעות מאחר שכל הכוח בעולם עול לפניו במחשבתו הקדום בלי פקליט שכן יעשה, וזאת ידיעתו היא בעולם ובודאי היא מתייבט בלהב כל ערט ופרט וסוף ונכדלו, וכרי כולו ככר ואלו לשע"ו אלוסי יען מי יסר. ואמנם זאת ידיעתו אשר במעשי האדם, מאחר שכן הטמט מעולם ומראש שפכה בבחירה ביד האדם, לא היה נתפן ה' שחא ידיעתו מתייבט וכרי אינה רק ידיעת במקרה, כלומר שאין כאן שום חיוב מתייבט את האדם על מעשיו, ועכ"ל הכל אפוי לפניו: כאשר הידיעה במה שהיה וכו'. כלפי מה שאמר טעון אין יתכן שחא ידיעת ה' ריקה, אמר אם כן אהה דן כן לזיק אהה לזון בידיעת ה' ממה שעבר וכבר היה ע"כ ה' יודע אותו, כאם היה בידיעה או כס להיותו, וכרי ככר היה ומה ככה שידך מאחר שקדם שיהיה עינין לא חלם זאת הידיעה כשיא לעבר:

אך

לזה כי אין הידיעה וכו', ר"ל כי איננה ידיעה פועלת ומחדשה המעשים בהם האפשריים בתשפט ידיעתו שהיא פועלת העומים המחודשים ממנו כוזה ראשונה, כמו שידיעת הדבר שכבר היה איננה סבה מהדשה מליאוחו, כי מה שהיה כבר הוא לא יתברך לפועל, אך היא רחיה עליו, בהשאר הרושם בידיעת היודע את אשר כבר עשהו. וכן העינין בידיעתו יה' אשר יזר את האדם בהכמה שליט בבחירתו על מעשיו הבחריים, שיתנו ככה בבחירה, והידיעה הזאת הנקראת ידיעה במקרה אין בה שום מדיעה מפועלה, כי איננה ידיעה פועלת כמדובר. וכבר משלו משל למה הדבר דומה לעומד על מקום גבוה ורואה עוברים, קאמם עברו וקאמם עוברים וקאמם עומדים לעבור, והכל אפוי לפניו כי הוא מרומים ישכון וכל אשר הוא רואה אין ספק בחלוצתו, ואין רלייתו מחרה מליאוחם כלל. ובעינין זה היו כל המלאים וכל המעשים קרובים אליו יתב' כלילי הם לפניו כהדמה אחד, וכמאר לו יחד לבס המבין אל כל המבין, ואין הבדלי עבר עמוד והוה נדשמים לפניו. כי כלם נסקרים אלנו בסקירה אחת ולכלם בשם אחד יקרא. ח"א הכל אפוי והרשע נהוגה, ר"ל ששם הוה כל המעשים העומדים לפניו יתב', ישבו ויחמו על פי החירות והשפיות הבחירה המסורה ברשותו של אדם. וקרוב לזה ביארו הרמב"ם בפירוט המשנה והתרוי נמשך בעל העקרים מאמר ו' פרק ג'. והנה בעל העקידה גם הוא החריהם ירון מרואה הביאור הוה על מאמר הכל אפוי וכו', ומשלו האפוי בהשלמת

אשתי

לחיותו, אך ראייה עליו, כי הידיעה לאלהים ולמלאכים ולנביאים ולירעונים, ואילו חיתת הידיעה סבה לחייה, היה ברין שיהיו עתידים בנן ערן לידיעת האלהים, אלו שהם

אוצר נחמד

קול יהודה

אך ראייה עליו. כפי' הוא סעד על כל מה שנשע מקדם אין נעלם ממנו, וכמ"ס כי אה כל מעשה האלוים יביא נמשעט על כל נעלם אם עובד את רע (קהלת י"ג), כך היא סידיעס נעסיו על בחירה האדם, שנס הם לפעמי כלונו כבר סיו: כי הידיעה לאדם ולמלאכים ולנביאים וכו'. כמנ בעל קול יאודס שזוונתו פן תחמר מה לנו להכניס נעמט בדוקים כללנו ולמה לא נחמר כדעת הרלב"ג במלחמותיו שאין ידיעת ה' מקטת נבטיי האדם שעי' בחירתו, בלחמד שאם לוקה האל שפן מדיעותו כללנו למס זה לי בחירה, כי אבר ידעו האלוים הוא יסיס ע"פ. לנס אמר שלא יתכן דרך כוס סכרי מודעת זאת שהמלאכים והנביאים ויודעוים יודעים מעשי כבחירה עבד. ולא אמר לחיות לנס ממש ככחוד נבנולת ישישים ונחס עליו רוח דעת ויראת ה' (ישעיס י"א), הרי שנכח לא דקת בלדוק טרס הולדו, וכן תחמר כניטוי ומנחות דרס ידעטו עליו (מגילס א' י"ג) ונחש על בחירה הרע, וכן בעלת האוזן אמרה לשאלו מחר אהס ובנדך עמי, וכדולי שסיחס סכחירה כיו שאלו שלא לנחת בנד האויב כיוס מחר לו להטמין עיני' ואילו חיתת הידיעה סבה וכו'. ר"ל תחמר שעי' נודס בידיעת ה' ע"כ שנחמר שאין סידיעס מחייבת כלום שא"כ יהיו בלדוקים עמידים, ר"ל מוכיסי לכוים בנן עדן מגלי עבודת ה', תחמר שהיו נגויס למען ללדוקים, והרשעים יהיו גניינס למען שלא יתנאו, וא"כ מה נעט לאדם כי ינדך ומה יפעל אם ירעט, סלל מלל ומקדם משפטו מרין את אבר ידעו ה' לנדוק מקדם ומתל הוא הקדוש, ואבר ידעו לרעט הוא עוטו יא, חס דכנר

לחמו וכנסו העולם נדון והכל לפי רוב המעשה, מה נחמד שער י"ם ו"ו. לחמס חיותו נוצר על עמס סדרוש בלחמו הכל לפי והרשות נהווה כבר פרטמחווה פרטמחווים. ואני רואה כי בשלר דבריו השלים חוכן ענין ותחמתו, וזה כי ענין הסכמה שמי אלו הגזרות הברואות, אשר שלא יתכן משפטו אלא בטוב ומבחר העולם, שהוא השכל הנקי השוקל הדברים בכף מאזניס ומכריח אל דר היסור והסלח. והכנסן שזכיון אל השכל סללחי הנבואתי המכשיר לחמו. ויחיה תחמרו שיה למחמור שלמה החכם אל חוסף על דבריו, כמו שחמרטו. גם חמר כי זה ענין המפשיות הנבחרס לגמרי אינו אלא לפי רוב המעשים אשר ישעשו אחס מין האדם, כי ולפי ים מעשים רבים אשר ישעשו האלוים לא לפי בחירתם אלא שזכרונו בהם מלפת ההשגחה סללחיה ע"ד השכר כל העוים, כמ"ס ידעתי ה' כי לא לאדם דרכו (ירמיה י'), כמו שאנו עתידים לבאר ס' וישלח (שער כ"ו) ב"ה, ע"כ. והנה על פי סדרך סזה יומר הספק אשר יוספק למחר אם ה' יודע הכל סנה הוא א"כ מכריח אותם וזול שקד שומר משמרת עבודתו בפועלתו, וכמו שזכיר עוד אצל טענה העלל על הריו, כי לחמס היסר זה ברור ממה שזכרנו וזמיר עוד כמה שיבא. ותמונה לגבי עמי כי קרבה מיסיס ו סנקה למס שכחה סרלכ"ד שחיגטו על כרמ"ס המעיר על ספק זה ערק ה' מהל' חשובה

ולחיותו העלה שאין בנו כח לידע האין ידע הקב"ה כל הברואים ומעשיהם וכו', וקסחה עליו יד הרלב"ד זכמרו לא נכח זה המחנך מנכח התכחיס, שאין אדם מהחיל בדבר ולא ידע להשלימו, והואו כהל בשללות זקסיותו והיח סדבר נקסיותו והחירו לחמוס, וטוב היה לו להניח סדבר בחמימותו החמימית ולא יעורר לגס וימה דעמס בספק, ואולי כמ"ס אמת יבא הרבור בלגס על זה. ואע"פ שאין השוכנה לנחת על טוב הוא לסמוך לו קלה חשובה. ואומר, אם היו דקת האדם ורשעו סלויים בגישים הבורא ית', היינו לחמרים סידיעטו היא סידיעט ויהי לנו השללה קשה מולד, ועכסיו שהבורא סכיר וז המספלה מידו ומכרה כיד האדם עצמו, שאין ידיעתו גלל היא סידיעט האלטינטיים שיעדים מכה אחד מה יהיו דרכיו של זה, וסדבר ידעו שכל מקרה יצירה קפן ועולו מסרו בבורא בכה המזול, מלח שמתן לו השכל ליהיוו חשוק לנחת מהמה המל, והוא סכה הנחון בלדס ליהיוו טוב או רע, והבורא יודע כה המול ורנעטו אם כי כס בשכל להזילו לנס מידו, אם לא, וז סידיעט אינה גזירה. וכל זה חינוג שיה, ע"כ: כי הידיעה לאלהים שסיס וז שמתע ומנחות לפעמי. הא' שלא תדמה ידיעה סללחיה כחות, והכ' שהס עס זה בלשפר שזיה ושלל יא, ומהו יסיף לקח בקיוס שחיה, ועל הרשעוים אמר כי הידיעה סללחיה לכו, ועל סעטיה חמר ואילו חיתת הידיעה סבה וכו'. והנה רלשוכה יסער דבריו לחמר, פן יהיה עס לכו דבר בליעל לחמר מי מכניסנו בסגר זה להכניס אל ידיעת האלהים כדברים האפשריים, האולו וזריכיס חלו עס זה להשחיר טעב האפשר על חלו והמס מזורה חרשק שפחיו כמנכס סלל, והלל טוב לנו לפטור נעמטו מן בדוקת ולומר שאין ידיעתו יתבדר מקלה בהם, וכמו שעלה על דעת הרלב"ג בספר מלחמותיו, שאם לוקה האל שפן מדיעותו כללה למס זה לי בחירה, כי אשר ידעו האלהים הוא יסיה לעולם ע"כ"ס. על כן הניח לחס ויין בטוב טעס, כי הידיעה כענייסי האפשריים היא מפורסמת לאלהים ולמלאכים ולנביאים משפט נבואחס, ולידעוים כהחכמות הקסס, ומכל זה הורלח כי ידיעת דעה עליון את אשר יתחדש מן החללס כנר כנחמרו של אדם, מודעת זאת מן הכחוד ומן הנכסין. ולענין חיוהם עס זה בלשפר שיהו ושלל יהיו, כבר הקדיס דברו סללחיה למס זה לי בחירה, כדרכה בשאר הדברים סבה לחייהם כיוס שזולתו מתדמס. והנה השלים כלן כח עמטו בלחמו שאליו חיהה הידיעה סבה לחייהם כדברים הללו האפשריים, היה רלפי שפכ"ס יהיו בלדוקים עמידים ומזמניס לנן עדן מכה ידיעת האלהים הפועלה כדקחס, מגלי שיעטו הכ

כלל

שהם צדיקים מבלי שיעבדו, ואחרים בניהגם לדעתו שהם עתידים לחטא מבלתי שיהטאו, והיה בדיון שישבע האדם מאין אכילה, לידיעת אלהים שהוא יושבע בעת פלוני, ובטלו הסבות האמצעיות, ואילו היו בטלות היה מסתלק מציואות הכחות האמצעיות. והיה מאמרו והאלהים נסה את אברהם על נכון להוציא עבודתו מן

הכח

קול יהודה

כלל בפדומו, ואחרים בגיהנם מכה ידיעו שסם עתידים לחטאו מבלתי יחסלו, שכרי ידיעתו הטעלת מסתקה בלאוהא הדבר הוא אז הטעל בזולת חלמיש כלל: והיה בדיון וכו'. הכי זה מעין משלו שזכר למעלה באמרו ולא בשכר לרעבות; ובטלו הסבות האמצעיות. שלא היה צריך אדם להסתהל בפעולת הכוח ולא להדומן בשכר לרעבות וכיוצא בזה: ואילו היו בטלות וכו'. והבטל סכנות האמצעיות הכן כחוח נכחו של אדם אשר בכתם יגבר איש אל מול הסתעלותו וההזדמנת האוא, שכרי לבטלה היו, והאל ית' לא יעשה דבר לאין אורך. ושכר הדברים האלה כלם נכון ונאלו מספר האמונות לגאון רב סעדיה, וכבר הביא דבריו בעל העקרים (מאמר ד' פרק א') וז"ל, והנה בגאון רב סעדיה ז"ל פירש בספר האמונות והדעות בתגילה הרביעית, אמר שאין ידיעת הש"י הדברים האפשריים סבה מילואוס, כמו שאין ידיעתו מה שהיה סבה היחול מילואוס, כה שאר כל פנע, כן ידיעתו הדברים האפשריים אינה סבה מילואוס, ועל כן נשאר על פנע אפשרוס, שאילו היחה ידיעתו סבה מילואוס היו נמאליס תמיד, כדברים הסבבבים המימיס, ואלהר שאלהנה רואוה ארוס השתדוסי מבור ויוס יתחייב שאין מילואוס תלוי בדיעתו, ובטעור ויוס נשאר הדברים על פנע אפשרוס, אלו דברי גאון ז"ל. ומתקן אמרו בעל ספר הכוזרי במאמר ה' מספרו. ואין זה חספיק, לפי שהדברים הללו קרובים לדברי האומרים שאין הש"י יודע הדברים האפשריים, שאם היה יודע ארוס, אחר שאין מילואוס תלוי בדיעתו, כבר היה אפשר שיהיה ידיעתו בתלוף היוצא אל התמילוח משני חלקי האפשר, ולא יהיה אם כן ידיעה אלא בטלות, עכ"ל. ואולם על פי הדברים שהקדמנו על ביאור הטובה, ובפרט במשלו המוצא ארלה ורלאשו מניע השמיהה לשכר אח האון, סר אל הספק הזה מעלנו וכו' אהנו, מלבד מה שכבר זכרנו מדברי בעל העקדים כי גם לפי דרכו הפכה השכר ואלהנו נמלעס: והדוה במאור וכו'. ודכו בלח הפתח

עבדתי

אוצר נחמד

סדר מלך הדת כולו: והיה בדיון שישבע מאין אכילה. מה לאדם לבקש להמו נכסו וביועת אלו יבוא מונו, הלא אם קדמה ידיעתו י' שישבע, וידיעה זאת מתייבט שישבע ע"כ, ואם קדמו ידיעתו ית' שירעב שוא שיק על הגעת המאלל: ובטלו הסבות האמצעיות. אשר ועשה בכתה המאלל להרוז ולגורו ושאר מלאכות: ואילו היה בשלות וכו'. ולא עוד שאש"י כחות הטעניות שסם כח המושך והמעכל והמחיק והדוהה סם לבטלה, שכבר ידע האל שישבע וידיעתו מנחתה שפיעה על כל עיס, וא"כ היו הכחות שאחרם נכראו לבטלה וכיוצא אין הש"י עושה דבר לבטלה: אמר המפרש עזר בעליו וכו' ויכל ואני צריך לנאר מקום פעיון אשר יש נענתה הסכר כזה, כי אולי יאמר בעל היד, ומאחר שהבורא יצר את האדם בהתמה וטענ בו ענין הכיח וקוים הש"י כל מאלל אשר יאכל, הנה כמו שגלו ידוע לפניו ית' שזה האדם ישבע בעת היחל, כך היה לפניו לפני כל הפכות האמונות והלחה אשר הוא אורל, וכסם שאחיה אומר שידועה על הכביעה מתייבט שכביעה, כן נאמר שידועה גללוה הכביעה מתייבט שיקה טענות שאילל וישבע, וכבר מאלו הטעניים האחרונים ליהה מיוחדת חדה פנע מסעור הסעור לעור הגשימי שאנעומוכא, שאלאר פתרון האנעומוכא יורדה זאת ליהה אל האנעומוכא עימה ומתחת הירוסה מוועת הכירויס השנימיים לעורר על חלונת המאלל, שגלול היה היה האדם שוכה מאלכל להמו מתחת סדרתו ויהה נחלש וגוע, וכמו כן מ"ס לפני זה שצדיקים עתידים לרסוח ג"כ ידיעת האלוס סם ד"ס ענין שיעבדו, ואחרים בגיהנם מבלי שיהטאו, ולמה הלא כמו שהייתה ידיעתו שיחיו אלו צדיקים כך חייבם ידיעתו שזה יהיה עובד הש"י וזה ממרה, שזה יעבוד וכו' יתחל. ואם יעיון א"כ למה זה נמלל עובד וזה נענש מאחר שיעובד והממנה ה' עושה ע"כ ענינה, כדי על זה אנו דנין, וכבר זכר זה הסכר למעלה באמרו ולא היה לעובד יתרון על הממנה כי שניס עובדים עושים סם סכסומו, ע"כ וז"ל. ונכח ח"ך שיהיה דעת הסכר לומר, שאש"י שיש כלן כחיה נמוס, עכ"ל יודע את כל מקדם, ואין ידיעה מנחת לחמד מן הקויו לבטל המכירה. וכך דעת רב סעדיה גאון כספר האמונות ודעות בתגילה רביעית וכבר הביא דבריו בעל העקרים מאמר ה' פרק א' ע"ל. ובעל קול יהודה בקה לסכר דברי הסכר ע"כ מלל לעמוד על מקום גבוה ורואה עובדים, קאחם עזר וקאחם עובדים וקאחם עתידים לעבוד, ובענין היה סו כל הנמאליס וכל המעשים קרובים אליו ית' כאלו הם לפניו נמעתו חמד. ואין כזה די לבקש פעיון שזה אמר שפעומו במקום גבוה ורואה קאחם עתידים לעבוד, וכי מאין לו זו ידיעה וא"כ שרואה מנחיק אהים שמו שיהיה לעבוד עד כה, הלא יתקן שיעמוד סו וכל יעבדו כלה, ולא חלל פנעוה ויסימנו לעמוד סר הגיעה הכח, ומזה דמיון זה ידיעתו ית' שלא פנעו ריקה. ונאמר אמר הכסיד כולו אולי נכסר עובדו האלוס (פרק שמיני) זה לאונו, כי מן האמת והטענה שגורם בטלות דבר זה וכו'. וכבר הארכנו כזה כסיון א' מאמר א' על פי מורק דברי הרמב"ם ובעל חוכת כלבוט העולים בדרך הסכר, ע"כ: והיה מאמרו והאלהים נסה את אברהם וכו'. אשר שכלים דבריו לקיים סידועו וכחכוסם שניסם יהוה כל לייבש לחם ודיו נעשו ודברת אהר אהר יליו ויבדר שמויזו דכחיו: למועיס יגורומו וכו'. שיהיה לו שר ממש סוד ולא

הכה אל הפועל להיות זה סבת טובתו, כמו שאמר יען אשר עשית את הדבר הזה כי בך אברכך. ובעבור שהיו החדושים צריכים להיות אלהיים או זולתם מן החלקים, והיה "האפשר" ("ל"א באפשר) שהיו כלם אלהיים, בחר ההמון ליהסם כלם אל האלהים, להיות זה יותר חזק באמונה, אך יש למכיר להכיר עם מעם ואיש מאיש וזמן מזמן ומקום ומקום וענינים מענינים אחרים. ויראה כי החדושים האלהיים לא נראו על הרוב כי אם בארץ מיוחדת, והיא ארמת הקדש, ובעם מיוחד, והם בני ישראל, ובעלי דת האמתית, ובזמן החוץ ועם הענינים ההם אשר נתלו בהם מצבות וחקים, נראה בסדרם כל מאווי לב, ונראה בקלקולם כל רעה, ולא הועילו הענינים המקריים והטבעיים דבר בשעת הקלקלה, ולא הזיקו בשעת הסדר. ועל כן היו בני ישראל מענה בכל אומה על האפיקורסים אשר ראו דעת אפיקורוס היוני, באמרו כי כל הדברים הם נופלים במקרה, כי לא תראה בהם כונת מכוון

קול יהודה

אוצר נחמד

מכר לב טוב, וכ"כ הנמכר י' יען אשר עשית. ר"ל שכל המעשה: ובעבור שהיו החדושים וכו'. מחסה סגל נבחר עיניו החדושים שהלך למעלה לארבעה חלקים לתת מעם למה שנתקשו בהמון ליחס סגל לאלהים לבדו ולא שום סגל אחר, וסוף חסות שיש נד שאלשך סיכוי כולם אלהיים ואין לשום אחד מן החלקים כוונתם מזה כס, ונאמת לפי הנראה מהתקדש דבריו כוונתו על הסגלים והמקריים לבד, אך כולם לא יצק: אך יש לבביר להכיר עם מעם וכו'. זה סיכוי כולם אלהיים אין לעצם ולמקרה חלק כס, ופי שמתחיל והולך כמות שיראה שריון על אמתת ואשיות רגועו על מקום לא יחול כס שום ענין או מקרה לרעה לט, ובכסף בשעת קלקולם היה נחלתם שלא כדרך הטבע ובלא דברו הקדש: שעה בכל אומה. כל האמות לקחו רלויות מנבי ישראל להשיב על האפיקורסים: אשר ראו דעת אפיקורוס. ר"ל משום אחר דעתו וכבר קדם ונזכר במאמר ז' ב' ח' וברבינו ס' י' כי לא תראה

עבודתו וכו', וכדרך מה שכתב עם הרמב"ן ח"ל. ענין הכוון לדעתו בעבור היות מעשה האדם רשות מוחלטת בידו, אם ירצה יעשה ואם לא ירצה לא יעשה, ויקרא נסיון מד המוסר, אבל המוסר יו' יזוה נד להוליא הדבר מן הכח אל הפועל, להיות לו עקר מעשה טוב, ולא עקר לב טוב בלבד. ודע כי ס' דקדק ויבחר כשהוא יודע בלדק שיעשה רגועו וחסך לשקיון, יזוה חזונו בכיוון, ולא יבחר את הרעיים אשר לא יתמשו. ובהנה כל הכוונות שבהנה לטובת המוסר, ע"כ: ובעבור שהיו וכו'. נעמק לתת מעם למה שנתקשו בהמון ליהסם הכל לאלהים ולא היתו מקום לשום אמת מיתר הסבות שקדם זכרם, והפרכוס הזה יזוה על הפך מה שהוגה מהסבות האמיתיות. על כן הורה סגל זה בלמרו מעם היותו מודע לכל שהדושים מתחלקים על התלוך המכרם לאלהים וטבעיים ומקריים ותבחרים, מ"מ כיון שהיה

באלפת שפיו כלם אלהים, וכמו שכתב למעלה בטבעיים, בלמרו בשד שלא ימע מונע מתחילת המשלש חלקים, ובמקריים בלמרו ומתמים בהם בחלקים השלשה, על כן בחר ההמון ליהסם כלם אל האלהים וכו'. לא שיכונו לטוב להחיות הסבות האמיתיות על פי התלוך המכרם. והנה לא ידעמו אם כוון לטוב כלמרו גם הנחריים, ואמר שאלשך בשולם גם הם מגזרה עליון כשני החלקים הנחריים, או אם יאלו בשלש מן הכלל, כמו שזכר הדברי בשמיטתו עליו למעלה בטבעיים ובמקריים ובתבחרים שמה, וההוליא דבריו ג"כ הכאים אחר זה, בלמרו ולא הועילו העמיים המקריים והטבעיים דבר כשעת הקלקלה וכו'. ואשפר שטון בלמרו והיה באלשך וכו', כי היה אפשר היותם אלהיים מד השכחה אליו בדרך הסבאללות בלמרו. אמנם הראשון כוון יזוה: אך יש לבביר וכו'. למה שהיתה בראשית חלוקת שיש עם מעשים אלהיים אשר אין להם סגל זולת רצון האלהים. ולפי מה שזכר ג"כ כי כל החדושים היה באלשך סיכוי כלם אלהיים, הנה זה בא לבאר לנו כי הוא ראוי למשכיל להבחין ולשום הבדל בזה בין עם לעם וכו', כי אין הכל שוה בענין ההכרה היות המכוונת מחלו יו' טוה רשאוה; כמו שימצו בהמון באלשפות היותם כלם אלהיים בזולת בחינה בין ענין לענין. ואחל לא אלה מפרט והולך אחד לאחד בדבריו האמתיים בלמרו ויראה כי החדושים וכו'. ר"ל כי ראוי למכיר שיראה ויזכר כל הענינים הללו. ובמחור ח"ס, טון אכל המסד והנבי שיריב ח"כ. ופא: לא שיער ודעה כי על המעשים אשר הודשו בזוה רשאוה מחלו יתבדר בשביל ישראל, כיון הכוונת בלמרו (דברים ד') ותחה כי אלה ח' אבותיך ויבחר בזוה אחריו ויעיףך כמיו כמות הגדול ממתיים. ולפי מה שהענין כי הניחור המכס ספרט, בלמרו ויעיףך כמיו, כשעולות בזהו מפניו למעלה מן הטבע, לא ממחוריו כפעולות הטבעיות, ע"כ. ומזה נוכל לנעה כי לא סבולת האמיתיות התשלשלות אליו יו' בשם אמורים: נראה בסדרם וכו'. שכיחות כל אלה מסודרים כהוון פיו וראים בלמרו כל מאווי לב וכל מהמד עין, ובכסף להפך: ולא הועילו וכו'. כבר הועירוך על מה שאלשך לחשוב בשמחת זכרון הנחריים: דעת אפיקורוס וכו'. כבר קדם דברו על זה ס' ח' נס

מכוון, וסיעתו נקראים בעלי ההנאה, כי סברתם כי ההנאה היא התכלית המבוקשת, והיא הסיבה פתם. ובקשת בעל התורה מן המצוה בה שיהיה נכבד אצלו, מוסר כל המצוי אליו יתברך, ומבקש למוד אם הוא חסיד, או אותות וכבוד אם הוא נביא, או המון נרצה עם הענינים הנזכרים בתורה מן העתים והמקומות והמעשים, ואיננו משיגה בסבות המבצעות והמקירות, וידע כי רעתם דהויה ממנו, אם בלמוד שיתקדם

קול יהודה

גס דרבינו סי' י"ג : ובקשת בעל התורה וס'. מכל מה שזכר עד הנה מהיותו ית' שליט על כל תלמי המצוה לשמוה כרצונו על הדרך שאמרנו, השייר לפני בעל המורה דרבו בבקשתו מלא בוראו יתברך המורה בה. וזה כי יהיה ענין בקשתו שהיה המתקדם נכבד אליו יתברך, ר"ל שלא יצוה פניו ריוק, על דרך אמרו אהללו וואכבדו אשגבכו כי ידע שמי. והנה הוא מוסר לבוראו כל חפצו שהוא הטוב בעיניו יתב' ועשה, ועם היות לב הדורש חפץ בדברים המבוקשים, לא יזמין לו מהם רק הטוב בנחת: ומבקש לכבוד וכו'. לשני פנים יתחלק אופן הללנו מן הפעשים או הפגח הנאות המבוקש ממנו. האחד על ידי למוד, כי יגלה ה' את עיניו לדעה מה יעשה לנפש החוץ ההפקה או להשיג את הנקפץ הנאות, מבלי שיהודשו לו אהות ויתחמסו נגלים, והם הנכים הנסחחים שכל בית התורה נכון עליהם, כדבר הרמב"ן פ' וזרח בראשיתא לאמר, ענין הכבוד כי נראה לאבות בשם הזה שהוא מלאח מערכות השמים ולעשות עמו נשים גדולים שלא נחמכל בהם הנהגה העולם, ברעב פרס אומם ממנו ובמלחמה מידי חרב וכו' והם בכל היעודים שנתורה וכו', אבל שכן כל התורה ועתה צבוא"ל הכל נשים

אוצר נחמד

היראה בהם כוונה מכוון. זה דרכם ימה שמש לומר שאין אלו רוחים נעולם שיהיו הדברים מסודרים כנוונה, וכבר נמחה וזכרנו דמש זאת מכל האמונות ממה שראו בני ישראל מן הכוונה המסודר הטלח הן לעוב סן לרע: ובקשת בעל תורה מן המבוקש בה. אחר שיבאר שאף ללא הסבות והמקרים יוד' ה' לטוטה אל אשר יתפון יעם, הישר לפני בעל המורה דרבו בבקשתו מלא המורה נה, ר"ל הסוכח שפניו אופן חוכרו, שיהא נכבד אצלו. כלומר שיאמר עניו אליו להדריכו בדרך ית: מוסר כל חפצו אליו. כל פטומושו ופטומו שפנה לנו נכון בטוטה נ' לבדו, וכל בני פולס ללא נחמנו בעיניו ליהל להס או לגור מפניס, ונמחה אופן חוכרו, וכל בכל בני רוב דיק נה' גם ה' ידבר פולס לו וכבוד וסדר ישרטו, ועל דרך שאמר אהללו ואכבדו כי ידע שמי: ומבקש למוד אם הוא חסיד. שפני יגלה לח עיניו אלה בעל כמחשבו ואף יעשה, כדי להשיגו מערות טענישים והמקרים מבלי גם נגלה אף נכמים נכפמים, ומנו שפגח הכמנ"ץ ו' ברלש וזרח (ע' ה'): או אותות וכבוד. נסים מפורסמים המגיעים לכריח שמתדברו וימר גדולה, וזה כבודו, וענינו שאמר ויזמר פתח אל מלאח ה' מי שמך כי יבא דברך וכדברך (ששעים י'): או להחמון. וזה כריס, כי אל כריס לא ימחה: הענינים השניר בתורה. מן הטהרות והביטוח והקדנות והמקומות והמעשים וכו'. נחמלר לעיל: אם בלמוד שיחקקם

זהו נהגותו יתשז צהה לרוחיה שהוא מנהגו של עולם, והם בלדס שכן ועושם צבאח וכו', ע"כ. והשני שיהא נחלית מבוקשו על ידי אהות וכבוד במופחים מפורסמים שפגח של עולם נגלו לכל העמים, כי מכבדו יכבד ע"כ זה לעין כל, והראשון מיוחד לחסיד שלא הגיעה מדרגתו לתדרגת הנביא, והשני מיוחד לנביא או להמון גדלה, כי זכהת דרבים עדיף: עם הענינים הנזכרים וכו'. והנה אלה הדברים לעומה הם שזכר למעלה עם וזים זמן ומקום ועמיס. וגם פה לא זכר מלומה ענין הקדנות הבחירות, וכבר קדם דברנו על ככה. וכלל כונה דבריו כי בעל המורה ידע נאממה בלב כבון בטוטה בקרבו, כי דעת המבוקש הכסוניות והמקירות דמיה ממנו בלאח משני דרכים הנזכרים, אם בלמוד שיתקדם לו בליופן הנלמה והסמונה שראוי לו לעשות להגלל מן הרעה היה המעומדה לכה, וזה אס הוא חסיד כאמור, או ככבוד וכו' ע"כ **האחות** הכפורסמות ההכבדות אה בעליהן, אס הוא נביא או המון גדלה וכו', כמו שזכרנו, ולאשפר שנוון בכבוד אל המרלוה הגמיות הדקות הנרלוה לנביא, כי זה שמש אשר קרה להם כרבינו סימן ג' כבוד ה', והוא על דבר עולם והנה כבוד ה' נראה בעת. והוגמת הלשון היה זכר בלשון סימן ל' בלמרו ושיפולר עליהם בלאח ונורלוה וכבוד וגדולה, וכרבינו סימן ס"ו בלמרו והוסף לאמר לו אלהי העברים רמו אל האבות אשר העידו עליהם עדים צבנוה וכבוד, ע"כ. וכבר המשולר הרכ"ע האופן הראשון מן ההללה בלמרו פ' השא ואמץ אל משל שזכר עריכה מטרבח הוכביס שיגדל נהר על פיר אחיה ויעדוק אנשים או ימותו, ונה נביא והיודים שישונו אל ה' בפרס אל יוס רעתם ושנו אליו לבס, ויעבדו כעברו כי נחן בלבס עינל אפתי השיר לחון להפלה אל ה' והנה עשן קו, וניווס הואו גדל הנקר פחאום כמנהגו כלומר חלופ בעיניו פעמים רבות ושפץ כל השייר, והנה לא מרה גזירה ה' וואה הילס. והשוב כי המשרהיס ירוזו הכסוים עורכים במלכה, ולא ירוזו להרע או להיעיב רק ככה דרכם. והשוב כי במלכה איש עור לא ידע מנהג הכסוים ממי הולכים אל ימין או לשמאל, והוא נשפן על פקח שידע בודס והנה הוא ישמרהו, כי ברזלס צדו אל יולין העור לדר האחד ומרזנה הסוים לא ישמרה והעור יתלע וכו'. ע"כ. וכיוולת צהה כתב ס' וזרח סמוך לרבינו, וכוף ענין הדבר השני, בלמרו והנה האבות לא הגיעה מעלתם לרעהה בטמס אשר

שיתקדם לו בהצעה לרעה היא, או בכבוד שיעשה לו בעת הרעה היא. אך פוכת הסבות המקרית איננה נמנעת מן הרשע, כל שכן מהחסיד. וטובת הרשעים הוא בסבות ההם המקריות והטבעיות, ואין דוחה לרעתם כשתבא, אבל החסידים יצליחו בסבות ההם, והם בטוהים מרעתם. וכמעט "שלא אצא מכונתי" (כ"א שאצא מענין כונתי): ועתה אשוב ואומר כי דוד עליו השלום הביא שלשה הלקים בסבות המות, ואמר כי אם ה' ינפנו, והיא הסבה האלהית. או יומו יבוא ומת, והיא הסבה הטבעית, או במלחמה ירד וגמפה, והיא הסבה המקרית. והגיון החלק הרביעי, ר"ל הסבכתי, כי אין אדם שיש לו דעת בוהר במות, ואע"פ ששאלו המית את עצמו, לא מברחו "המות" (כ"א במות) אך לדחות התעוללות האויב בו. וכמו החלקים האלה בדבור, כי דבור הנביאים בעת שלושת אותם רוח הקודש בכל

קול יהודה

אוצר נחמד

שיתקדם לו בהצעה. הק"ס מלמד להדריך ומציע לו העשות למנוח מרעות הטבע והמקרה, וכענין המסורס כספרי ראשונים, שפעם אחת הלכו עם בני אדם נדקו ולעת ערב קראו להם ששצו אל כותל אחד, והיו חוכים איש ירא אלוהים, ובשכנו כל לב אחד ובסמין עליו, ויוקם האיש ויבך אל המים לרחוק נגדו, ובחך כך נפל הכותל על כל האנשים, כולם נכדו ורק הוא לבדו נמלט, ומסער מן הטבע שהוא נפילה הכותל הרעוע, ומן המקרה ממה ששכח עם: או בכבוד שיעשה. לנביא נכח גבלה כענין חנני מישאל ועזריה שלא נכח עם צועת במקרה שקרה לם להלניכס ככנען האש: אך טובות הסבות המקריות. ר"ל נציוני כסב הטבעית, כי לא יצויר סכס מקרים שלא יתל טבע חלק עם: איננה במדעת מן הרשע. כי לא יעשה הק"ס גם על פועלת הכנס: אבל החסידים יצליחו וכו'. ר"ל כהשגחה ילנוח על ידי טבעיים והמקרים, ופלא ימצאו מרעהם כמדובר: וכמעט שאצא מכונתי, כ"א. ר"ל בני כני שלא אלא מכוונם לראשון אשכח בענין זה. ועתה חוזר להשלים חלקיו בזכר כראש דכרו, והביא ראיה מן הכתוב שאין המעשים כולם אלוהיים אך כפי החלק שזכר: סבה אלהית. ר"ל מות החטא: והיא הסבה הטבעית. שכל מורכב נשדד. והאחרונים נתנו סבה למיתה טבעית, ר"ל שהיא צומט לנת זקת מתחת החקשות הדוסקס ואורוים הדקס המעשים אח הדס ליק דק סכנו ככל חלקי הגוף (נערקולאויאן) וכולם על ידי מותם הלב, וכשיתלג מותם ויעמוד לבג להתועט נפקים החיים: או במלחמה ירד וכו'

ידעו כ' פנים נפרס, על כן היה יכול משה לשנות ויולד העולם כשכל ולהדס אזהות ומופתים שלא יכלו לבאנו להחסד, ע"כ: אך טובת הסבות וכו'. אחר שייחד טוכת הסבות האלוהיות צולה אמצעי אל חסדי עליון ונכיויו, כל לו אלל טוכת הסבות המקריות והטבעיות, וגזר אומר כי טוכתה מהשפסס גם על הרשעים, וכאמ"ל ר' אליעזר רמי כתיב טוב ה' לכל וכתבי טוכ ה' לקיו טוכ ה', משל לאדם טיש לו ערסד. כשהוא ממשק משקק את כלו, כשהוא עורר איש עורר אלא הטובים שבהם, ע"כ. וכאלמרו הסבות המקריות ככללו בכפן גם הטבעיות, לדגבי אלהיות מקריות קרי להו, ויטכיתו לזה דכרי הרלב"ל ברביעי מספר מלחמותיו פרק ו'. כאלמרו שלא יחייב מהנתה ההשגחה שלא יהיה אפשר שיגיע לרעים הטובות הנכוונת לבא עליהם מנד המערכת, אבל אמרו שהם השולמים ונעזיבם אל המקרים ההם המאודרים מהגרמים השמימיים, ולא יעמרים הש"י מהרעה הנכוונת לבא עליהם מנד המערכת, אחר שאינם במדרכה יתכן שהדבק בהם אזה ההשגחה האלוהית, ע"כ: יצליחו בסבות ההם וכו'. כי אין מונע טוכת משה כשיבולו בידם טוכס ויהיו יחייב בעותים מרעהם המזדמנס על דרך לא טוב: וכמעט וכו'. ר"ל כמעט שעברתי מעיקר כוכחי לרוב דכרים כחגלגלו כספור. ועתה הוא חוזר על חלקו הראשון אשר חלק בה המעשים אלוהיים ומקרים וטבעיים כהכתוב דכדרי וכו' (כ"א) כי אם ה' ינפנו וכו', ונתן טעם להשגחה ההלק הרביעי. וכל דכרו מחזירי כמשם. ולו הכיט בעל העקרים דכברים הללו, היה מה שהורך אליו מאלמד ד' ב' כ"א מהוקן יותר, ששם עלו דכרו כי המיתה אי אפשר שהיה אלא מאלמד משלבה פנים, אם מנד העונם הנמיט מחתו יתברך על הטע, או מנד הורלה המערכת, או שהגיע זמנו להפטר, וללו השלשה הם הקאים הכפועים לחיי האדם. אחר דוד על שאל כי אם ה' ינפנו או יומו יבוא ומת או במלחמה ירד וגמפה, רמז צוה שהמיתות הן שלב, אם כרהיה אם טבעיה או מקרית. כי ה' ינפנו, ירמזו על המיתה הכריתיה והיא מיתת העונות על הכא, או יומו יבוא ומת, ירמזו על המיתה הטבעית והוא שהגיע זמנו להפטר כפי מזנו. או במלחמה ירד וגמפה, ירמזו על המיתה המקרית המגיעה לאדם בלא עתו ובלא הטע קודם, אלא מנד המערכת או הנזירה כהוללת כולל מי שיכנס במלחמה פלוגיה ימות, ואם לא היה יוצא למלחמה לא היה מת, ואם יצא לא ימות מנד ההורחה כהוללת אע"פ שאין בידו עון אשר הטע. ולא הזכיר המיתה הבהרית, לפי שאין אדם שיבחר מנד מהייה, ולא הכיטס צוה אל האמת, שהיה מיתת שאל בהריות הייה, שנאלמד ויקה שאל זה התרב ויכול עליה, עכ"ל. ולו חרש בעגלת ההצר היה מואף טעמו לשבח כמדובר: או במלחמה האלה וכו'. החלקס

ככל דבריהם מכוון מן הענין האלהי, ואין לנביא דבר בבחירה מדבריו. והדבור הטבעי הם הרמזים והתנועות הראויות לענינים שרוצים להליץ בעדם, ומביאז הנפש אליהם בלעדי הסכמה קודמת, אבל הלשונות המוסכס עליהם הם מורכבים מענינים מבעי ומכחדי. והדבור המקרי הוא דבור המשועים בעת שנעונם, לא יסודר מבעי ענין ולא יגיע אל הפך מכוון. והדבור המכחדי הוא דבור הנביא בעת נבואתו, או דברי הדיעתן המהשב "המחבר" (ל"א מחבר) מליצתו ובחור דבריו כפי שיראה שהוא ראוי לכונתו, ואילו היה רוצה היה מחליף כל דבר מהם כזולתו, ועוד אם היה רוצה היה מניח ענין ולוקח זולתו. ויש ליהם כל החלקים האלה אל האלהים יתברך בדרך השתלשלות, לא שהם בכונה ראשונה מאנו, ואם איננו כן דברי

אוצר נחמד

קול יהודה

המכירה לארבעה רבעים מאל עיניה גם נדבור, כאשר יורה מהטפסם דבריו אשר בין שזותם יתירו: בכל דבריהם מכוון וכו'. ר"ל נדבור הנבזים הוא מכוון בכל דבריהם אשר מפיסה יואלו מילין: מן הענין האלהי וכו'. כי אין ביד בחירתם מאומה מן הדברים ההם רק הם כלם שופעים ומונעים על לפוס, כמאמר דוד רוח ה' דבר בי ומלחו על לפני (ע"ב כ"ג). ועל כונה זו ביאר ההכס סמכותו מאמר בלעם היכול לכול דבר מאומה, כלום אני יכול לדבר כמנהי כל מדבר רעוץ, הדבר אשר יסוה אליהם צפי ארוה אדבר, ענין רוח ה' דבר בי, ובאופן זה לא אהיה אני המדבר, ע"פ. וקדוב הוא למה שכתב שם הרמב"ן על אמרו ויש ה' דבר צפי בלעם, שלמדו הדברים שיגידו אותם צפוי ולא ישכח ולא יפיל מהם דבר וכו'. ע"פ. ועל דרך זה נכתבו הדברים ההם על ספר בלי ומדבר, וסופת ומגדעת, כי היה לשונו של נביא המתלבט ברוח הקודש כעס סופר מהיר הכל בכתב מיד ה' עליו השקיל, אין מלה בלשונו בלתי חס ידה ה' אה כלל. אמנם לפי דעתו של חבר לא היה כן ענינו בעת ספרו דברי נבואתו לפני חס, כי אז ימליץ בבחירתו כראונו להפעים הדברים ולהבינם להמון, כמו שיבא: הרמזים והרתנועות וכו'. דבר על אודותם שגני סימן ע"ב: להליץ בעדם. להפעים אל האלה: אבל הלשונות הבזבזים עליהם וכו'. כאמרו בראשון סימן ל"ד אבל הם הדעות מוסכס עליהם, מורה ע"ז תבור מן השמות והפעלים והמלות, והם מן האותיות הלקוחות ממולאי הדבור, ע"פ. וסענין הסעני הוא הלקח האותיות ממולאי הדבור, והמכחדי הוא החבור מן השמות והפעלים והמלות. או שהסעני הוא להיות האדם מטיבנו מוכן אל הדבור, כי להיותו מדיני טבע, הוא ללשונו יבידו להודיע לזולתו את הכדוש בקרב

ועו'. והיא לנס המקריים שאם פוגע באינו החוק ממנו ואלו כדאי נכנס המורסס, כיס מומת ממנו בלי טק: והדבור הטבעי הם הרמזים וכו'. ס. הסעניים שזכר המאמר שני סי' ע"ב סענייהם והסתמדה וחוק הדבור והסיוט והסודנים לוח, עיין ס: בלעדי הסכמה קודמת. רק מל דעומי סי': סענינים מבעי ומכחדי עליהם. כלומר כל לשונות שינקו האדם כפיו הם מוככסיים, וכמכר נסיון ל"ד מאמר ה': סענינים מבעי ומכחדי. הטעני הם נוצאי כדבור שסם הפס ית' לאדם שיחזיק בהם האותיות, והמכחדי קריאת השמות והפעלים והמלות אה אשר יבחרו להם כהסכמתם. או יתכן לפרש כי טעם האדם שלא יבז אלוה דומי, אך טעמו לדבר אשילו דברים שאין לו לורך בסם, כנראה טעמיו רוב בני אדם, מלבד הדעתן שאינו מדבר דבר לנפשו. וזה יסבר נכח. והדבור המכחדי ר"ל שכל כדבור אינו רק לנורך מבלי תוספת ומגדעת אשילו מלה אחת: דבור הנביא. ר"ל בעת שיבא הנביא לביד להמון נפשו ה', ודאי שלא יבדד אלוהם בענין המדובר לו בעת בוא פנולאשו עני, כי ודאי אל הנביא ידובר בתפלות הקיור כפי אשכר, והנביא לוי ימדגתו די לו כדבור, אבל ההמון כהם בראוים ותוספת מלות נריך שיבחר הנביא לדבר אהם לפי דעתם, ועכ"ז יסוה נשאר מאל שנה יוסף ולא יגרע לדבר להם מן הטרך הסעניני אשילו מלה אחת, מאמר שבדי שניא דרשים אשילו על תוספת מלה או אה אחת: והדיעתן. מהטבס ההכס סעניין להכר מליצות כאופן שיבאר פניו נכר היסב ולא יהיה מקום לפעוט ככונתו, וגם הוא שזכר סעניו והכתיבו שלא יוסף ולא יגרע: ויהי מחליף וכו'. כי כונתם אחת וכולל להמליץ עליהם כהכס אוטעם: ויהי מניה ענין וכו'. נראה שזו ידבר עגד הדיעתן בלבד, שיהו דבור להמליץ על זה סענין והיה יכול להמליץ על ענין אחר: ויש ליהם אל האלהים וכו'. כי מידו הכל, ושי סם על ללחו ושי נאין רוח נטם כלה ה': ואם איננו כן. ר"ל שאם נאמר שיש ענין על אום דבר כי אש שסע"א יסוה דבר כפיו תמיד טכס וכה ידבר, א"כ אין האדם כיון דברי החינוך וכו' ויורי המסורב ובעל מליצה, שיהיו הכל שים

לבו, והמכחדי הוא על בחירתו לשון מכלתי לשון, כמו שזכר בראשון סי' ל"ז: דבור הנביא בעת נבואתו וכו'. נבואו להנבא להמון אין הדעת סובלב שיאמר להם הדברים פעם כאשר יהיה סמומים והסומים על ספר, ומהי לבי היסב אין כל אדם יוכלה לשמוע ולהבין, והיה חזות הכל כדברי הספר החקום. אך על אדם ישכר דבר להנבא, על נבואו לדבר אהם היה מפור אל החכום ליעני ויאו ויהי ימצאל אה לפי דבורו ויקרן טור פניו בהכנסה שלמה בליה ונוספוק, ולזה היה נריך הנביא להרכיב בבחירתו ולהסוה דברים שומרי משמרה כונה הנבואה להבין משל ומליצה דברי נבואים ומיודוס: הדיעתן. האיש אשר דענה שפתיו כדור ימלנו: ואם איננו כן וכו'. ר"ל כי היו אלו ואלו דברי אלהים חיים, הואלי וככונה רלשונה ממנו כונע

דברי התינוק ודברי מטורפי הדעת ומליצת הדברן ושירי המשורר דברי האלהים, יתעלה מכל זה. אבל טענת העצל על הזריו באמרו כבר קדם בדעת אלהים מה שיהיה, איננה טענה, כי זה כמו (אמרו) אילו היה אומר לי כי אשר יהיה אי אפשר לו שלא יהיה. אומר לו אמת הוא, אבל לא תמנע הטענה הזאת שיקח האדם העצה הטובה, ותזמן כלי מלחמה לאויבך והמוזן לרעבונך, כאשר יתברר לך כי הצלתך או אברתך אינם נגמרים כי אם בסבות האמצעיות, ומכללם אך החזקה שבהם שתבחר בזריוות ובהשתדלה, או בעצלה ובעקוב, ואל תטעון במה שיקרה למעטים ובעתות מעוטות ובדרך המקרה מאבוד המשתדל והנצל המופקר הדתי, כי שם הכמחה יש לו ענין מוכן בלתי ענין שם הסכנה, ואין דעתן בורח אל מקום הסכנה במקום הבטחה, כאשר הוא בוויה במקום הסכנה אל מקום הבטחה, ומה

קול יהודה

איצר נחמד

פנים ומתה ס' סתם חלינה: אבל טענת העצל על הזריו וכו'. כי יאמר פעל אל הכריז שוא לך תפסיק קום לעבוד את ס' גלילות, ולשוא שקד שומר משמרת סכנות לכבולת דפשו, הלא את אשר ידעו ס' מקדם הוא יהיה גלמי סק: כי זה כמו אילו היה אומר לי, כלל: כי אשר יהיה וכו'. ר"ל שזה הוא חלינו היה אומר שאין שום האשכח בעולם ושל פרט ופרט הוא ממוינב ומאבוד מקדם שיהיה קד וקד נמוך קד וקד: אומר לו אמת הוא. לו יחס כדבר: לא תמנע וכו'. ר"ל שעליו לזרז קוונט לכנותו אלהים, ואף כזה קדמה ידעתי ס' ומבולל. מכלל הסבות האמצעיות היא בחינת האדם וזריוותו: אך החזקה וכו'. לא נלמד שיהא מכללם אלא אפילו החזק שכל הסבות: שתבחר בזריוות הוא קרוב להלא, והכוזר נעלם בחינתו, הכוזר בזריוות הוא קרוב להלא, והכוזר נעלם הוא קרוב להספד: ואל תטעון וכו'. מה שנתאל לטעמים סוריו נכדו והעלל נכדו, שם ימלא לנפשו טעמים, אף לא הדיר אלא לטעמים: כי שם הבטחה וכו'. זה שאנועם שיהיה לזרז ליהיה בעל טעמו: יש לו ענין מוכן וכו'. ר"ל זה נחמד בענינים שקלים, או באם שכדו נכנס לנפש לא יכיר לבו מנחשנו בלתיים, לא שיתכדו כל מנחשו לנכנס לנכנס: ואין הדעתן בורח וכו'. אין זה רק מעשה סכל

אל הדבור, זה כלו נטוס רב ראוי שיסולק וחסעלם האלהים ממנו: אבל טענת העצל וכו'. האומר כי ההריוות שקד הואיל וכבר קדם בדעת אלהים מה שיעשה לכוון, כי הנס מורה הרשוע בהנהיג לאדם הואיל וידעו והנבך בלשר יעשה לא טוב ריקס: כי זה כמו אמרו אילו היה אומר לי וכו'. ר"ל כי זה שום לאמרו אם היה כן שיתמכרו וכו' או יונה שיתמכרה וכו'. והמהירה הזאת המונה היא כי אשר יהיה אי אפשר וכו'. והטוב כי לו אכבר שיהא ידעתי ס' חוכמה: אומר לו אמת הוא וכו'. אמה כי הדבר יהיה בלי ספק הואיל וידעו והנבך מקדם עליו, שאל"כ היתה לא הקרא ידעתי בלמה, ואלע"כ ידעו אי ס' משתקרה טעם האשכחות, ואין להתרגל בליקחה העלה בטוב פנים. זה דבר לא שופחו עין רואי מבני אדם אך הוא בשליוות, וכמו שכתב המורה בשליוות ס' כ', ובעל העקרים הזכיר ברביעו ס' א', עם היות שכבר השתדל הכוזר למעלה להשיב נפש טוב טעמו בלשר וכל עשה, כי הכדול צין ידעתי בענין שהיא סבה להויה, וצין ידעתי במקרה שליוה סבה להויה, והמין הוא מהידועה הוא יודעתי מה סבה שליוה סבה להויה, ובלאופן זה מוכן ידעו והנבך נדבר האשכחי שמיד להויה, הטועלה אותו בלי שום הכרה רק בהשתדלות הפני אין אונם, ומעשה אין לו להתרגל בפעולותיו ויחשוב כי הוא כן מורין בעשיתיו, ומה שידע מהם הכוזר יתברך הוא ידעתי במקרה, לזיוה כדבר שכדו היה שאין עם הכרה בלי ספק, ובכן לא חמנו הטענה הזאת מהידועה שיקח האדם העלה הטובה וכו', כי לא בלי דלו הידיעה בענין כדלו הידיעה במקרה והכרית מילוח הענין הנודע כלמוד, וכבר קדמו לנו דברי בעל העקידה משער י"ט בניאור אמרו ובטוב העולם דנון, כי לא יוחלט התשפט בדרוש היה אלא בטוב ומבמר העולם שהוא השכל הנקי השוקל הדברים כדף מאזינים וכו', כמזכיר מעלה: כאשר יתברר לך וכו'. כי אז תחזק להשתדל בכל אלה כשיהיה ברור אללך שאין הענין הואו בגזירה גרידה וכוונה ראשונה מכוונת מחמת יו', עשם כסה כדלו הידיעה במקרה והכרית שומר, כי השכל לא תשע והכל לא תכלו בהנתיבות, על מי יוכל לדין עם שפקוף ומה כל אשר הפך ס' עשה וגו'. והנה אמר כן הכדול צין זו וצין מה שזכיר אל"כ בלמרו אך אשר יהיה בגזירה גרידה וכו': וככללם אך החזקה וכו'. ר"ל שמכלל הסבות האמצעיות, על כן בחירת זריוות והמהירות, והוא שם שוכר למעלה בלמרו והוא ימלא בעבוד יתקן מכלל הסבות האמצעיות, ומה ש' לפי בלמרו מכללם מורה שבהחירה היא כבה האמצעיות פעלה יתקן הסבות האמצעיות, על כן כוסיף מלה אך, להורות שאין זה סכל כי אם עיקר כדמו אלה לבחור בזה או בזה, כדי לבל לזרז חליתם גמר העמיד להנהיג: כי שם הבטחה וכו'. הכונה שאם אין בעל בהשתדלות ובמקרה המופקר גם כשתשתדל יקרה, לא היה שום הכדול יכיר צין מקום למקום, ולא יאגדנו בשמות מהחלפים להקרא זה בשם

ומה שיקרה במקום הסכנה מן ההצלה, יאמר כי הוא "נפלא" (כ"ל דבר חדש), ומת שיקרה במקום הכטחה "ממיתה" (כ"ל מן האבדן), יאמר שהוא דבר חוץ למבוע. והבחירה בהשתדלות חובה. ומסכות ההשתדלות עצתי זאת למי שיאמין בה, ומסיבות ההפך העצה שהיא כותרת העצה הזאת, והכל שב בהשתלשלות אל האלהים, אך אשר יהיה בניירה נרדא הוא הכבוד והאותות, וזה אין מצריך אל סבות אמצעיות, ואפשר שיצריך אליהם, כהצלת משה מן הרעב ארבעים יום מבילתי הכנת מזון, ואבדן עם שנחריב מבלי סבה נראית, אך בסבות אלהיות אינן אצלנו סבות, מפני שאין אנו יודעים אותם. ובהם יאמר כי לא יועיל בהם ההודמנות, והוא אמת. אבל היומנים הנפשיים והם סודות התורה למי "שידעם" והתחכם בהם (כ"ל שעושה אותם על מתכונתם), הם מועילים מביאים הטוב ודוחים הרע. וכאשר ישתדל האדם בסבות האמצעיות אחר שימסר אל האלהים במה שנעלם מסמו בלב שלם, ימצא מוב ולא יחטיא, אבל הכנסו בסכנה הנמורה לבטחונו באלהים נכנס תחת ולא תנסו את ה'. אבל המאמר בשוא בצוותו בעבודה למי שקדם

קול יהודה

בטעה חס בשם ככה, ולא היה הדעתו בורה ממקום הסכנה אל מקום הכטחה וכו', זה הפך הנראה לעין כל, וזמן להביע אל הור: ומסכות ההשתדלות עצתי זאת וכו'. ר"ל שהצעה בהשתדלות היא מכלל סבות ההשפלות אשר הורה על היותה נכללת בסבות הכלליות והמקור שבהם: והכל שב וכו'. שבעי כל הדברים למיניהם מלמנו יאלו: אך אשר יהיה בניירה נרדא וכו'. ובכמו אלה לא הועיל עצה והשתדלות במיחמתו, כי הגזירה חמה כ"כ, וכמו שיבא. ועל כיוצא בזה ביאר בעל העקידים מאמר ההגה והכל לפי רוב המעשה, על הדרך שזכרנו מטעמו למעלה. ובזמרו הוא הכבוד והאותות, ר"ל שם מפלגות המים דעים אין ככה הפיסח יד חדם מכה השפלות אנושי, וכבר אין ענין הכבוד והכבודות בדבריו הקודמים: וזה אין מצריך וכו' ואפשר שיצריך וכו'. מהשכחו סוכתה על שני כעפיים, כי מלד מה שנראהו אין שם צורך לסבות אמצעיות, אבל אפשר גם כן שפועל זה בכבודו עליונות אלהיות ונאמנו לא נדע: כהצלת משה וכו'. נשא מפלו הכבוד על המשך דברים:

אוצר נחמד

סכל וספתי: והבחירה וכו' חובה. קד מתן ס' שיפדל האדם לנחור נעזב כדרכים: ומסכות ההשתדלות עצתי זאת וכו'. ר"ל המין לעלמי זאת הוא ככלל סבות האנושות, שמהאמין גם יסיה קרוב אל כהלה, ובתק: והכל שב וכו'. האדם ממויב נקבט הענה הנכונה, וס' יעשה הכוב ענינו: ומסכות ההפך. ספתי העל פיתויו ככלל הסבות האמצעיות להכס אורו על פנעם רעים: והכל שב בהשתדלות אל האלהים. כל שאר הסבות האמצעיות סתעיות ומתקניות ולכו מסכה אל פנה וכסותם עד האלוים יאל דבר ששים: ואפשר שיצריך אליהם. ר"ל אשר שיהיה שם סבות אלהיות, ולאמנו לא נדע מה מהם, וזה בלי אמרו ואשר שיצריך אלוים: אבל הזמנים הנפשיים וכו'. כהאדם מתקן נעשו לנכן אורה כסודות החורה: הם מועילים וכו'. כשי קורבנו אל האלוים כן יגן עליו נשלומו, ומש' לדיק מוטל ירחה אלוים, ואמרו מול הק"ס גזור ודיק מטעל: אבל המאמר בשוא בצוותו בעבודה וכו'. אמר בלי סעוען שאם הכל נצוי לפניו מקדם א"כ לבוא אור ס' ומתרחם אל כל החיות (ויקרא י"ט), את מבעתי השמרו עם ר"ם), ורבים יאלו, וכן אם בקהתי חלנו וגו', וכן ולא בקהתי תמאכו, וכל זה למע, הלא כבר קדם בידיעתו לא אשר יהיה נחמת הדבר מי יסיה העובד ומי יסיה

תמרה

בצורה נרדא ואין להם הכרע, אם בזולה אמצעי מכל וכל, או אם היו שם סבות אלהיות לא ידעום: מבלי סבה נראית. כנגד אמרו למעלה זה אין מצריך אל סבות אמצעיות: אך בסבות אלהיות וכו'. כנגד אמרו ואפשר שיצריך אליהם: והוא אמת. מה שלא נהלמח זה כשפאין שם גזרה נרדא כמו שקדם: אבל היומנים הנפשיים וכו'. ביאר שם היות כל הריות אנושי בעל כמנו אלה הנמשכים בניירה נרדא, מ"ם יש שם השפלות מועיל, והוא הנקרא אללו זמון נכשי, והוא השפלותו עליון כמתיקן במי הכטש בידיעת הסודות החוריות, הלא היא הדעת אורו והקורבנה אליו, כי בזה ימלא קו ושכל טוב ענינו אלוים, ויהיה לדיק מוטל בירחאו לבטל הגזרות ולהלויסם רע צמוט: וכאשר ישתדל וכו'. הגה זה דרך ישר לפני אלוים ולהריותה דרכי חיים נעמיים, כי יהקו עצמו לזמון האנושי והנפשי, וזה כהשתדל בסבות האמצעיות, לזוכר המון הרשאו, אהר שימסר אל האלהים וכו', לזוכר המון השמי, כפי כשלה שמו חלקו ומחלכו בריאש ביניע כפיו, כי יאלל אשריו וכו' לו כל פיות שהוא פונה. ח"ו! ימצא מוב ולא יחטיא. ומן המקום הזה הוליא בעל העקידה מה שכתב על זה הדורס פ' וישלה שער כ"ו: אבל הכנסו וכו'. הכונה כי בכל זאת ההזמנה לא יהרום אל מסיסת עצמו לכטוח כמכו על הסם, כי ימלא ומש: אבל המאמר בשוא וכו'. כלה יבנה את האדם אשר יאמר כי הוא זה שוא והפל שיורה הלא ימ' בטנדוס

שקדם בדעתו שימרהו או שיעבדהו, איננו שוא, כי כבר הקדמנו וכיארנו כי המרי והעבודה לא ינמרו כי הם בסבות האמצעיות, והיתה סבת עבודת העובד הצווי בעבודה, וכן קדם בידיעתו שהוא עובד, ושסבת עבודתו שמוע תוכחתו, וכן קדם בדעתו מרי הממרה בסבות האמצעיות, אם בחכרת הרעים או בתגבורת מזג דע, או נמות אל התענוג והמנוחה, ותוכחתו לו מקל ממרו, כי מן המפורסם כי לתוכחת רישם בנפש על כל ענין, וכי הממרה תתפעל נפשו לשמע התוכחות אפילו מעט הפעלות, כל שכן כשתהיה התוכחת להמון, כי יש בהם על כל פנים מקבל, וכבר הועיל ואינו שוא:

תחלת ההקדמות אשר בהם "קיום" (כ"א תקון) העצה הזאת, ההודאה בסבת הראשונה, ושהוא עושה "החכם" (כ"א חכם), ושאינן במעשיו שוא, אך כלה בחכמה וסדרו אין בהם קלקול. וכבר תתיישב זה בנפשות, בהתבונן ברוב הבריאה

קול יהודה

אוצר נחמד

הממרה, ומס כגט כחוכמות: אינו שוא. הטוען טעם בעצמה זאת, כי גם האוי כלל סכות האמצעיות וכן קדם לידיעתו, וזה הטובה גני האזנים: ושסבת עבודתו שמוע תוכחתו וכו'. וזאת הטובה נגד החוכמה, וכו' מאלה שאניו לטעו הכנות האמצעיות אשר ימו הרשע להמרות, והחוכמה או שטור לגמרי ודקה האזין בעבורם יסיה, או שעכ"ל גם הרשע ממעט ברשעו עבוד החוכמה כי עושה רשע נגט: גם ובי הממרה התפעל בנפשו וכו'. הגט בעבור רוחניות או אשר אל תקבל מן דברי האלילים אפילו מעט ומסרסר בטובה בזכו החוכמה, כמזכר בסמוך הקדמנו ס', וזה פשוט על מה שנגאלו שטיותו נביאים את יחזקאל ועל זה עמדו ברשעתם, כמו ירכעם שחיתו הנביא נעמדו על מוכחו כבית אל (מ"א יג'), ועם כל זה עמד ברשעו כלו שכתוב שם, אם כי למת שלחו ס' מאחר שקדם בידיעתו שוא ישמע לו, שעל כל פנים סיה מעט הפלות: וכ"ש בשתהייבת התוכחת להמון. ר"ל אופן הטובים כחורה ונביאים שנאמרו לרכים במהון:

תחלת ההקדמות וכו'. מעשה הויז כללים והעלם היעולה בחלומה יסיה: ושאינן במעשיו שוא. פעולה כטייל: אין בהם קלקול. פטים פעלו

מסיבה הטוב שקוע המריז לא ימלט מהיותו מטיג פועלה מה מן החוכמה, כי מכל מקום העשה רשע בנפשו לא מעט ולא הרבה, ולמחרת וכו' הממרה תתפעל נפשו לשמע התוכחות ואפילו מעט הפעלות, ר"ל אכ"פ שלא יושג לו מן החוכמה כי אם הפעלות מוצע, בכל זאת לא הטוב לפעולה זו לריק כי הועילה בחוץ מה האמור, וחזר וזכרנו עוד בהקדמה החמישית: כל שכן כשתהיה התוכחת וכו'. כי כרוכב מן לא התייחס הטובה בהוכחת להטיב הקלם מהם מעון, ועכ"ל יושג פועלה החוכמה, ואין זה אם קן דבר שוא וחלל, מאממר הגורר שוא גזונוה יח' בעבודה למי שקדם בדעתו שימרהו כמזכר למעלה:

תחלת ההקדמות אשר בהם קיום העצה הזאת. היא העלה היעולה כפנת הבחירה על הפנים שהזכיר כמה שקדם, ועליה שם דברנו למעלה לחמור ומסכות ההשפלות עשתי זאה למי שיאמין בה, ומסכות ההפך הטעם שיחא סותרה העלה החלח וכו'. והנה בפקדמות האלה יאמין מציאות הכנות האמצעיות עם היותן לכן בחפץ, ושם הם שבים ללכת דרך השמללות, וכי לחפשיה בחירתו מקום הונח להגדר בו עם הגלוח לזה בדבריו הקדומים:

ובהקדמה הראשונה יתיישב הנפש כי כל דבר לא יכחד מן המקל העליון כ"ה, להיותו חכם עד להקלוא ושאינן ידיעתו מוכחת לפעולות אדם, כי סיה זה קלקול בחקו להכריה על פעולה הרע ולענות עליו, וכבר התבאר שאין שום קלקול במעשי האל, בהתבונן ברוב הבריאה, כי אדם טולה לא מראה להגשה שלטו, אלא שמן כרוכב הגרסה ממנה נקטע על המיעוט הנעלם. וז"ל וכו'

הבריאה ומה שנשתרש ממנה בנפש המשתכל, עד שהאמין שאין במעשיו קלקול, ואם יראה במקצתם, לא תתקלקל אמונתו בעבור זה, אבל ייחסהו אל סבלות נפשו ומעוט הבנתו :

והתקדמה השנית, ההודאה בסבות אמצעיות אך אינם פועלות, אבל הם סבות, על דרך התומר או על דרך הכלים, כי השכבת זרע והדמ חומר לאדם, ואברי ההזרעה מהברים, והרוחות והכחות כלים משמשים ביניהם בחפץ האלהים, ויגמר בהם צלמו וקו ונדולו והוונו, ואפילו בדבר הנוצר יש שצריך אל

אוצר נחמד

קול יהודה

ומה שנשתרש ממנה בנפש המשתכל עד שהאמין שאין במעשיו קלקול וכו'. והרי זה דומה למה שאמר בשלישי סימן מ"ג שמי שנהגדר אללו זקק כנורא ושהכמתו כוללה, איינו מניע למה שהוא נראה צבולס מן הטול וכו'. והלא כה דברו שם סימן י"א לוך אייחם הטול אל המס שמתמנר לי זקקו וכו' :

שם וכל דרכיו נחלות הנוצ שאפשר : ואם יראה במקצתם. שם שאמר סלוני סדקיו לונד נלדקו וזה כרעס הונך ונדול, וכדומה לזה :

והתקדמה השנית, ההודאה בסבות אמצעיות. נשכר לעול : אך אינם פועלות. לומר אין כסס כח לבנות תפקידם : על דרך החומר. ר"ל מלך טעם החומר : כי השכבת זרע והדמ. ר"ל סככה זרע על הזכר, והדמ, סככה זרע כל הזקס, ואז ארוס להם, וכענין שאלמו בגמרא דס החוד : ואברי הזרעיה. על הזכר והנקבה : מחברים זרע. הלוט והלפס : והרוחות והכחות. כוח חיוני ושאר כחות הגוף הל עישים כחול אונן : צלמו וקו. מלגון יקו הפים : ואפילו בדבר הנוצר. לומר שאדם והכנס הטול עדיין הוא

והתקדמה השנית ההודאה בסבות אמצעיות וכו'. ובכן יקוים דברו למעלה להפליר טעם האפשר והכחירה, כי לון הכל נמשך בניירה נרודה וכונה להשנים מהפעל הרשטנס : אך אינם פועלות וכו'. כלמרו כרלשון סימן ע"א חלל יש ליסודות ולשמש ולירח והיוכם והתוליים ככס מניל שנייחם להס חכמה רק

ולטככים טעלים ע"ד החימוס והקזוק וההרעבה שפודה וכו', ובמקומות אחרים וכו', כמו שהעירוהך שמה : כי השכבת זרע וכו'. כן כהנ רכ"ט בנהלת חרובי וכו', רבים אמרו שהלפס מורעס חלה יולדה זכר, על כן יולדה זכר, ועל דעת חכמי יון שזרע ללפס זרע הזכר מקפיד, וכל הכן מדס הלפס, והנה פירות חרובי סקן זרע כי סיוח כמו חלדן, ע"כ. גם הזכר זה שס כפירות הרמ"ן : ואיברי ההזרעה מחברים. ר"ל שמהכרים שככה זרע הכר עס דס הלפס : והרוחות והברות וכו'. הם הכוחות והכחות שזרע ועל ידס שופלס הכהנס להסין אותה וסבעדה כפי מה שזרע הכמות יסכרך והפעל להיות הכרנ נגמר על ידס : ויגמר בהם צלמו וכו'. פעל ידי הסכינים הללו יגמר הלס הגשמי לחלוד כמחונג קו וחכונחו, וכן יגמר על ידס נדולו והצט עד כולו לכלל קבלה הכורס המשלמה הכוחו סיוח סתופעה עניו חמר הכחמו מלח כנורא יסכרך, כי זה חלק אדם מלל התקדמה הנמשכה, ושלהש שוחסיה יש כפירות האדם כנודע מלמרת חכיוני מ"ל. ומדבריו נראה שם חיותו אלו יסכרך רק כחודת אלו יסכרך רק השפעת הנורה הכוחות המשלמה מליחוחו אלו דבר, על כן ייחס שועל הכוון והנדול ככיהס האדם אל הסבות האמצעיות, להיות אלה הפעולות כחדס לא מלך מה שהוא חלס כי אס מלך חיותו נומה. והרי זה מעין מה שסבין אכן רש"ד מדברי הפילוסופים, כמו שזכר הרלב"ג בספר מלחמותיו (מלמח ס' פרק א'), כי אחרי הזכירו דעת המסטיס והזוככר ון' סינמט ואזובנר, שכלס מחכמיים הסכמהם על היות הפועל לללו הכויות כיוו שכל, והוא ופעל אוחס אס כעומט ואס כלמטעוט כחות יסודרו ממנו כחמר המחכוה וכו', כהנ ז"ל, והנה הכיון ו' רש"ד מהס לפי מה שחללו ממה שטען לבטל דשוחיס, שזה הפועל הכנדל יתן הזורה למחכוה ככוף ההיסי, ואלולס הדריכס לקכול הזורה אינה מיוחסת אללס אל זה הפועל הכנדל. ולל ידענו אס מלך כן ו' רש"ד זה הדעה הלס כניאור או ככיו מדכריים, כי אין אללנו מדכרי אלו הפילוסופים כי אס מעט, ועוד שפוז מרלס דכרים מתייחסים לזה כחמימה הספר אלל זכרון דעת גלויטום ככה המזייר, אשר שס לו יסרון על שרר הכחות כלמרו, שליינו מחמת חז אלה הוא כח אלהי כמו שיתבאר שמה. ומה שאמר כיה בחפץ האלהים, הוא כחון לעומה אמרו שם שהוא כח אלהי. והנה הכח האלהי הנמשך וכל שככהס שרע מכה זורט כמוליד שהשפעה עליו מלח הכורה יסכרך כשפס כל זורה שלימה מושפעת מולחו, הוא הכח האס כמלדרי ככה על שיכולו ככוח רכוח רכוח ומשמש כחפץ האלהים לגמור כל הדכרים עד כיה. ובכוח הככה כלה חושפע הזורה על הטול מלח הכורס יסכרך המשפיע כל הזרות כולל חלמני כמו שזכרנו : ואפילו בדבר הנוצר וכו'. שמשם ימי נרלשית א"כ ש"ל סלל סיו שס הכסום האמצעיות על סדורס הנמשך

סמרי

אל זמכה האמצעית, כעפר אשר "הוא (כ"ל היה) חומר אדם, ואי אפשר שלא להודות בסבות אמצעיות :

וההקדמה השלישית, כי הבורא יתברך נותן לכל חומר המוכה שבצורות שאפשר לו לקבל, והמתוקנת שבהם, ושהוא יתברך מטיב, לא ימנע הנינתו והכמתו והנהגתו מדבר, וכי הכמתו בפרעוש וביתוש על הדמיון איננה מקצרת מתכמתו בסדור הנגלים, אך התחלפו הדברים מחמת המריהם, ואין לך לאמר למה לא בראני מלאך, כאשר אין לתולעת לאמר למה לא בראני אדם :

וההקדמה הרביעית, ההוראה כי למציאות מדרגת עליונות ותחתונות, וכל מה שיש לו "הרגש והשגה (כ"ל השגה והרגש) וחוש, מעולת

מאשר אין לו זה, בעבור קורבתו ממדרגת הסבה הראשונה, אשר הוא השכל בעצמו

אוצר נחמד

סוף לריך אל סבות שמחין לו : כעפר וכו'. חומר אדם כמו שאמרו (איוצ ד') אשר נעבי יסודם, ר"ל העמלות שסם בנין האדם ויסודו הם מעפר. ושפיעה שהאדם לריך אל אש ואויר ומים כנראה לכל וכו' עיקר תומרו העפר :

וההקדמה השלישית וכו' נותן לכל חומר וכו'. ר"ל

לשני יתברך שיהיו כל מעשי הכריחה, ולא יכבד עליו בריחה מכריחה, כי כך נקל לשמו בריחה הנגללים כמו שנקל בריחה הפרעוש והיתוש, והכל נהיה דבריו, כמ"ס אלוהי עולם ה' בורא קלות הארץ לא יתקף ולא ייגע (ובשיע מ'), אך הסביל שנכבד אדם כל מלך החומר, שאין החומר ראוי לקבל יותר ממה שהוא עליו :

וההקדמה הרביעית ההוראה למציאות מדרגות.

כל הנכלאים הם במדרגות זו למעלה מזו : וכל מה שיש לו הרגש וחוש וכו'. החשיבות שבהם אינו כל מלך החומר לשי גדלו וכמותו, אבל מלך הזורה שהוא ספקו מספיקו הרוחני, וכל מה שהרגש וההשגה לחוש הפנימי יותר, יותר מעולה ממה שחיהו שאין לו השגה כמוזו : אשר הוא השכל. ר"ל הבורא יתברך, סוקר

חזו, ההתלפוחם מהמריהם וכו', עד אמרו הכל מתחם סמן הצרחה וכו', הנה הסמכה בהם אחת וכו'. ועוד אמר עם כיוצא בו שהסמכה בשלשה הליך העולם אחת בהתלפוחם היוליים, ע"כ. וחס נאמר כי אין הסמכה בצגללים גדולה מהסמכה בקטן שבחיים, אך גדולה מעולה בעבור שהם ממחר זך וקיים לא יכלם כי אם בוראם וכו', ע"כ. ויסבול הביאור ג"כ שעה היות חמינו יבן והכמתו עומת מלך, מ"מ אין להפלא מאשר לא נתן לכל מלאך זורה מעולה מלך, כי החליף סוף צצורות קרה לחלוף התקרים התקבלים ואין זה כילהו מלמעלה. וז"ל ואין לך לאמר למה לא בראני מלאך וכו'. לא ש"הסוקק שום מלאך ללאה מנדרו ולהשתנות למין אחר, וכמו שזכיר בספקא במשכה, שהי זה ומאנהו הפע, כי נעב כל דבר יקיימהו בשוקק חיותו כואו הוא, אך עם השלימות אשר יתמלא הפעו אליהם צולח שטויי בגמלו. אמנם הסיבה בכל הוא לפטר כי הכל נעשה בצביון קומתו ושמותו כפי צדו חמרו :

וההקדמה הרביעית ההוראה כי למציאות מדרגות וכו'. למש שזכר בהקדמה הראשונה כי כל מעשי האל בהכמה וסדור, ובקדמה השייה הורה על מילוח הסבות האמצעיות ההגכות על סדר, גם בשלישית הורה על נחיתו יתברך לכל חמר הסובה שבצורות שאפשר לו לקבל, המשיך ענין סדור הנמלוח למדרגותיהם, ומן הסדור הספלא הזס נבחיין זדק ארמוהו. ובכן לא ימיהם לו דבר עשק ופחלחול לומר שהאדם בלתי בחיירי במעשיו, וחף גם זלח יקבל עונש על פעולם הרע. ובסוף הקדמה זו ידבר גם כן על ענין הבחירה למלך אבל אם היו מומים לו הבחירה לא היס עומר וכו' : הרגש והשגה וחוש. כלל המלה עם הבע"מ למש שזכר סי' י' שיש למלך קלה הרגש והשגה. אמנם המוש הוא מיוחד לבע"ה : הוא השכל בעצמו. כאמרו שני סימן ג' שהוא עם הסמסס :

קול יהודה

חמי כ : כעפר אשר הוא חמר אדם. סוף **לדס הרלשון** אשר חב וחס אין לו רק סוף ידיר כפיו כל הקב"ה :

וההקדמה השלישית כי הבורא יתברך

וכו'. הקדמה זו היא השלחם הקדומה להורות שהכנה הדברים מסודה ציד הסבות ההמשיות, אולם מפהה השלמה לורהם העמליה לא נמחר ביד שליח. ויש עוד בהקדמה הזוהם מעין דוגמה הוראהו בהקדמה הראשונה, להודיענו כי תכמתו יתברך והתגברו שליחה בכל הצבוליים, ואם כן לא נוכל להענות על לב שיעוש אה האדם על רוע מעשיו עם היותו בלתי בחיירי עליו : וכו' והכמתו בפרעוש וכו'. כבר קדם דברו על זה ברלשון סימן ס"ה ובשלישי סימן י"ז : אך התחלפו הדברים וכו'. כאשר שכונ בזה כי ההכמה אהה היא בכל אחד מהם, אמנם התחלפות הדברים ליהם לקהת מעלה יחירה על קהת מלך עליו המריהם. וכעין אמרו צריניעי סימן כ"ה שהם הנמלוחם מהתלפוח ופוטם זו

בעצמו, וכי הפחות שבצמח יותר מעולה במדרגה מן המעולה שבמוצאים, והפחות שבבהמה יותר מעולה במדרגה מן המעולה שבצמח, והפחות שבאדם יותר מעולה במדרגה מן המעולה שבבהמה. וכן הפחות שבבני תורת האלהים יותר מעולה במדרגה מן המעולה שבאומות עכו"ם שאין בהם (כ"א להם) תורת האלהים, כי התורה שהיא מאת האלהים מקנה הנפשות מנהג המלאכים ותכונתם, וזה מיד שאין משיגים אותו בלמוד. והראיה על זה כי ההתמדה על מעשה התורה היא מביאה אל מדרגת הנבואה אשר היא הקרובה שבמדרגות האנושיות אל האלהים, אם כן בעל התורה המתורה טוב מאשר אין לו תורה, כי הוא כבר הקנתהו יותר האלהים מנהג המלאכותי השקוף בו על מדרגת המלאכים, אף על פי שמריו בלבד אותו עליו והפסידו, נשאר לו על ממנו רשמים ונשאר הכוסף אליו, אבל אם היו נותנין לו הבהירה לא היה בוחר שיהיה במדרגת מי שאין לו תורה, כאשר האדם כאשר "יחלה (כ"א כשיחלה) ויעונה במכאוביו, אילו היו נותנין לו הבהירה שיהיה סוס או דג או עוף מתענג בלי מכאוב, ויובדל בינו ובין השכל אשר יקרבהו אל מדרגת האלהות, לא היה בוחר בו :

וההקדמה

קול יהודה

מקנה הנפשות מנהג המלאכים וכו'. כי מנלם חכמה של מעלה תורה: שאין משיגים אותו בלמוד. בנקהם עכשית: והראיה על זה וכו'. ענין הנבואה הוא עד ממכה על אמתה דבריו שהתורה מקנה הנפשות מנהג המלאכים כמו שמכר והולך: אשר היא הקרובה שבמדרגות אלו, כדבר הכוזרי בראשון סימן ת"ב אבל המעלה האמת אלהים מלאכיה וכו': אם כן בעל התורה הבורה אלו, כעין אמרם ז"ל (בסנהדרין פ' גמרא הדיו) הטעם ישראל אמר ר' אבה בר זבדא אמר רבא אע"פ שהטעם ישראל הוא, אמר רב פפא היינו דלמרי ליכסי אהא קאי צבי חילפי (פי' מיני קוליים) אהא עמיה וחסא קאי ליה, פ"ב. ויראה זה כהורה מה שזכר בדביעי סימן י"ג כי הכוזרי הג"ל כנזכר שם ובגלל זה הכניסו ירבעם

אוצר נחמד

טקלה נלמן המהקרים ככל ומכיל ומכיל: מה שאין משיגים אותו בלמוד. כ"ל נלמן המהומה וזלם הסוד: טוב מאשר אין לו תורה. האומות מלגים: מנהג המלאכותי. ענין המלגים: השקוף בו וכו'. כבר קדח בלבו ניוץ רוחני מדרגת המלך וכמעט ענין יבוא להקריב אל מדרגת המלך: אע"פ שמריו. העלוי והפסידו. שיהיה במדרגת המלך משם: רשמים. נתקף בנפשו עלמות סודותיו: ובשאר באשר הכוסף אליו. ובשאר האמר כלא. וזה אמר בעל"ט כעבור שהוא חסן לקיים הסוד אך אינו יכול לעמוד נגד ילכו והטקף הסוד מועיל לנפשו: אבל אם היו נותנים וכו'. אילו היו נותנים לו בחירה אילו היה בוחר בסוס נולד בין האומות שלא קבלו הסוד, ע"כ זה לא היה חסן :

וההקדמה

וכיטעו. לזלם האמנתי לראות ביטול סודי * , כי שם יבחר הממרה אשר המוח ששוב אין לו חקיקה שלמה, ולפיכך יהיה קרבנו מוכיפה בריחוקו כמזכר שמה, ובאין יבחר עוד צדמים מיתו כי עדיין אש הכוסף הוקד בו אל המנהג המלאכיי שהיה חלק מן ההשגה וכו', כמו שיבא בנקהם הנמשכת. ולפיכך הוא יותר במדרגת מן המעולה שבגבריים כחומר: השקוף בו וכו'. כי מנח המנהג הכוח המלאכותי קמיו לו בחלוצותו התורה, עלהה בידו הכנה להשקוף בסודות המלאכים, ואע"פ שמריו בלבד עליו אומה המנהג המלאכותי והפסידו, מ"מ נשאר לו ממנו רשמים וכו': אבל אם היו נותנים לו הבהירה וכו'. ביבחר היהו טולד בין יתר האומות, והוא בחירה נמנע כבחירה האדם להיות דג או עוף שיזכיר בסוף. אכן עשיתי יהו השש ילדו קושי, בלמרו שלא היה בוחר האדם שיהיה סוס או דג וכו' מנח מה שיוברל בינו ובין השכל וכו', ונראה שאין הטעם היה עשיתי במה שאמנתי עליו, שהרי חקיקה אמת לאדם ולכל זולתו, כי מה שהיהו המלאכותיים לבחתי היהו חסן צדמי מיני או אשוי אפילו חקיקה רע למה יפה, כאלו האמר שישנה עשמו לעצם המלך. והטעם היה לפי שאין אפשר להטעות השמי הזה כי אם בהכסף עשמו ואין יבחר דבר בהכסף, ולמי יחסון לעשות יקר יותר ממנו, שהרי בחינות מלך עד היהו שמי לעשה, לא לו יהיה הזרע, כי איננו אהו כהמול שלשום רק הוא עשם האמר, כי העלם הראשון היה נשמה, ואין יסבול העצב שחוקה א. על כל אמרתי שלא כוון הכהר בדבריו לומר שגולא סעמו היה בוחר האדם לנלם המנח מנח מיתו רק ליהוה א. ועשה כחומר שגם בזהה עשה חסר היה נמנע האדם מבחירה היהו סוס או דג וכו', כדי שלא יובדל בינו ובין השכל וכו', ולדמינן הממרה בערך אל האומות אשר נכח על האדומה, וכבר זכרנו מעיין זה בקדמיה :

וההקדמה